

P. de Zeeuw J.Gzn.

OM HET VERRADERSLOON

UITGEVERIJ VAN DEN TOL - DORDRECHT

OM HET VERRADERSLOON

door

P. DE ZEEUW

1960

J. P. VAN DEN TOL Jz. - DORDRECHT

Aan de lezer

Het hier volgend verhaal is een geheel vrije bewerking van een boekje van E. Gerdes, getiteld: „De slang in het paradijs.” Het is in zekere zin een vervolg op „De Marskramer.” Enkele personen uit dat verhaal komen ook hierin weer voor o.a. de Vlaamse jongen Floris Berthem. De hoofdpersoon van dit verhaal is Ds. Fabricius of Christoffel Smith, die in Antwerpen om het geloof werd ter dood gebracht.

Wanneer jullie vragen of dit verhaal echt gebeurd is, dan kan ik verzekeren, dat dit inderdaad het geval is. Ds. Fabricius en de kantverkoopster Lange Margriet, die in het verhaal voorkomen, zijn historische personen.

1. MARGRIET DE DEURE KRIJGT BEZOEK.

De mensen pufften van de hitte in Antwerpen. 't Was zo'n echt-warme zomerdag ¹⁾). Dagenlang was het al extra heet geweest en mensen, die verstand van het weer hadden, voorspelden dat dit op een zware onweersbui zou uitlopen.

En ze kregen gelijk.

Het was al na de middag, toen het plotseling hevig begon te waaien. De bootjes, die aan de oever van de Schelde vastgelegd waren, botsten tegen elkaar en de tonnen en vaten, die op de kade lagen, begonnen in beweging te komen, zodat de eigenaars zich haastten, om hun eigendommen binnen te halen.

Op de hoek van de smalle straat, vlakbij het Augustijnerklooster, kwam een vrouw haar winkel uitlopen. Met schrik zag zij, hoe de mutsen, halskragen en kanten, die zij onder de luifel van haar huis had opgehangen, om kopers te trekken, hevig begonnen te slingeren en dreigden weg te waaien.

Haar huis was een ouderwets gebouw met een grote luifel. Het voorste deel van dit huis diende als winkel. Boven de deur was een steen gemetseld, waarin gebeiteld stond: De oude Kant-winkel.

De eerste verdieping van dit huis stak iets naar voren uit en was onbewoond, omdat de eigenares beneden genoeg ruimte had. Zij heette Margriet de Deure. Gewoonlijk werd zij Lange Margriet genoemd, omdat zij lang en mager was.

Zodra de wind zich begon te verheffen kwam Margriet haar winkel uit met een grote mand, waarin zij haastig haar uitgestalde goederen begon op te bergen. „Wat een schade zou het zijn, als er enkele van die kostbare kanten door de wind werden meegenomen,” dacht ze. „Ik moet zo gauw mogelijk alles in huis halen.”

Nauwelijks was zij hier mee klaar en juist wilde ze haar winkel

¹⁾ 1567

weer binnengaan, toen een felle bliksemstraal de lucht kliefde, onmiddellijk gevolgd door een zware donderslag.

Margriet holde naar binnen en vergat daarbij de deur te sluiten. Ze liep de winkel door en ging in de achterkamer op een stoel zitten, vlak tegenover een crucifix, dat daar aan de wand hing. Haastig sloeg zij een kruis en toen een volgende donderslag het huis deed schudden, schreeuwde zij: „O, alle heiligen, sta mij bij!” Zij ging op haar knieën voor de stoel liggen en verborg haar hoofd in haar armen.

De bliksemstralen volgden nu snel op elkaar en de donder rattede voortdurend. Dit noodweer maakte Margriet bijna radeloos van angst. „O, heilige Jozef, sta mij bij!” schreeuwde zij, „wat moet er van mij, arme, eenzame ziel worden?” Toen opende zij haar ogen, maar dadelijk zag zij weer een vuurstraal en riep ze de hulp in van de heilige Clara. Maar de heiligen lieten haar stil roepen. Het onweer nam tenminste niet af, maar werd nog steeds erger.

Zij deed haar schort over haar hoofd, om het felle lichten niet te zien en begon toen aan Lubbert te roepen. „Lubbert, Lubbert,” schreeuwde ze, „jongen waar blijf je toch? Moet jij je meesteres met dit weer alleen laten? Je had allang thuis kunnen zijn! Maar ik begrijp het wel. Jij staat natuurlijk weer ergens te babbelen. Wacht maar vrind, als je weer thuis bent, zal ik wel eens met je afrekenen!”

Opnieuw was daar weer een hevige donderslag, zodat Margriet van schrik niet verder durfde praten.

Een ogenblik later begon ze weer, maar het scheen dat ze berouw had over haar dreigementen. Zij tapte nu tenminste uit een ander vaatje.

„O Lubbert, kom toch gauw,” schreeuwde zij. „Heus, ik zal niet op je brommen. Och, goeie Lubbert, was je nu maar hier, ik voel me zo akelig alleen!”

„Wat scheelt er aan?” klonk nu opeens een mannenstem. „Verkeert daar iemand in nood?”

De stem kwam uit de winkel en klonk niet onvriendelijk. Nu

herinnerde Margriet zich opeens, dat zij de buitendeur open had laten staan.

De man, die gesproken had, liep de winkel door en stond al gauw in de woonkamer, waar Margriet zat. Vol verwachting keek zij op, want ze was blij dat er eindelijk een levend wezen bij haar kwam. Daar stond een man in de kamer van, naar Margriet schatte, midden dertig jaar, lang en mager, met bleke wangen en een ingevallen borst. Hij was eenvoudig gekleed en nam zijn grote flaphoed van het hoofd, zodra hij de kamer binnenstapte.

Margriet stond op van haar stoel en liep de bezoeker tegemoet om hem te vragen, wat hij wilde.

Het was geen knappe verschijning die de bezoeker op zich af zag komen. Margriet was ongeveer zestig jaar oud, lang en mager met een taankleurig gezicht, een lange neus en een brede kin, terwijl zij de meeste tanden uit haar mond miste.

„Ik dacht, dat hier iemand ziek was,” zei de bezoeker, „daarom liep ik even naar binnen. Het onweer heeft je toch niet getroffen?”

„Gelukkig niet, het heeft me alleen bang gemaakt. Maar gaat u toch zitten,” liet ze er op volgen, terwijl zij een stoel bijschoof.

„Ik hoorde je jammeren, dat je zo alleen was, maar dat heb je mis. Wij zijn immers nooit alleen?” vroeg de onbekende bezoeker.

„Ik wel meneer,” zei Margriet „mijn knecht Lubbert is er een uur geleden al op uitgegaan en nog is hij niet terug. Zodoende was ik akelig alleen, toen het onweer losbrak.”

„Dat dacht je maar,” klonk weer de vriendelijke stem. „God is immers altijd bij je. Hij ziet en hoort al je daden en woorden.”

Op dit ogenblik klonk weer een hevige donderslag. Margriet liet haar hoofd op de tafel zakken en de vreemdeling vervolgde: „God spreekt met Zijn stem, niet om ons te verschrikken. Hij wil ons er alleen aan herinneren, dat wij in Zijn macht zijn. Al wat Hij doet is liefde, zelfs als Hij een zwaar onweer zendt.”

Margriet keek de vreemde man met haar grijze ogen wantrouwend aan. Zo had zij in lange tijd niet horen praten. Wat was

die vreemde voor een man? Een priester was hij niet, dat zag zij wel aan zijn kleren. En hij was zeker ook niet rooms, want anders had hij wel een kruis gemaakt, toen het zo hevig onweerde. Zou hij soms een ketter zijn?

Er kwamen er tegenwoordig nogal heel wat Antwerpen binnen, had zij wel gehoord. Zij wilde daar graag zekerheid over hebben, maar ze begreep, dat zij het dan voorzichtig moest aanleggen. Daarom zei ze: „U hebt gelijk, waarde heer. Maar u zult het een oude vrouw toch niet kwalijk nemen, dat zij zich bij zulk noodweer alleen gevoelt.”

„Zeker, dat begrijp ik wel, maar 't is toch niet goed. Ik ben immers ook een mens en ik was in het minst niet bang. Waarom was jij dan zo bang?”

„Dat weet ik niet,” bekende de kantverkoopster, „maar ik voel me dadelijk een stuk rustiger, als er iemand bij me is.”

„Och kom, al stonden er honderd mensen om u heen, die zouden u immers toch niet kunnen helpen?”

„Daarom riep ik de hulp van de heiligen in,” zei Margriet.

„Wie heeft je wijs gemaakt, dat de heiligen je helpen kunnen? Dat kunnen ze niet. De Heere zegt in Zijn woord: Roep Mij aan in de dag der benauwdheid, Ik zal u er uithelpen. Maar over de heiligen zegt de bijbel niets!”

Wantrouwend keek Margriet de vreemdeling aan. Wat die man zei, leek toch wel erg kettters, vond ze. De onbekende zag die blik wel, maar ging toch rustig door met spreken. Hij wees haar op de Heere Jezus, de enige Zaligmaker. Hij vertelde haar, dat alleen die mens, die in Hem gelooft, het eeuwige leven zal verkrijgen. Margriet wist niet, hoe zij het had.

Ze moest zeggen, dat de woorden van deze vreemde man haar wel geruststelden. Toen er weer een donderslag gehoord werd, sidderde zij niet meer en zij dacht er ook niet aan, om de heiligen aan te roepen. Zij wilde nu toch wel graag weten, wie de bezoeker eigenlijk was en daarom zei ze: „Naar uw spraak te oordelen, hoort u hier niet thuis, meneer.”

„Dat heb je mis,” zei de man. „Ik ben in Brugge geboren, maar

doordat ik een tijd in Engeland heb gewoond, heb ik het Vlaams een beetje verleerd. Gisteren ben ik weer in ons land teruggekomen en daar ik van plan ben in Antwerpen te gaan wonen, was ik op zoek naar een geschikte woning voor mij en mijn vrouw. Ik ben de hele dag daarmee al bezig, maar tot nu toe heb ik niets geschiktst kunnen vinden."

De grijze ogen van Margriet begonnen te glinsteren. Zij was erg geldzuchtig en hier meende zij een mooie kans te hebben haar bezit te vermeerderen. De bovenverdieping van haar huis, een hol en ongezellig vertrek, stond leeg. Allang had zij die willen verhuren, maar het was haar nooit gelukt. Nu zag ze een kans. Deze man was onlangs uit Engeland gekomen. Misschien was hij wel een rijke koopman. 't Kon ook zijn, dat hij een geleerde was, die bij de magistraat in hoog aanzien stond. In elk geval was hij wel een voornaam heer en als zij hem haar bovenhuis kon verhuren zou zij daar aardig wat profijt van kunnen trekken.

„Da's ook toevallig," begon ze vriendelijk te lachen.

„Waar zo'n onweersbui toch al niet goed voor is! U moet namelijk weten, dat ik boven een grote, ruime kamer heb, met een kabinetje er naast, waar u met uw vrouw heel goed zou kunnen wonen."

„Daar ben ik blij om; ik ontvang nogal eens bezoek en heb graag de ruimte. Ook wil ik graag een afzonderlijke opgang hebben, zodat ik niet steeds door een winkel behoef te gaan."

Zo, zo, dacht Margriet, veel mensen op bezoek. Nee maar, dat zal vast een voornaam heer zijn.

„'t Huis is voor u geknipt, meneer," zei ze vrolijk. „De kamer is heel ruim en in de steeg hiernaast is een deur, die toegang heeft tot een trap, die naar de bovenverdieping leidt. Ik zou zo zeggen, dat kan niet beter!"

„Nee, dat vind ik ook. Alleen zou ik nog graag weten, of er geen onaangenaamheden aan dit huis verbonden zijn."

„Onaangenaamheden? Ik zou er heus geen weten," zei Margriet. Het enige, wat wel eens hinderlijk is, is het geklikklak van wapens die hier vervaardigd worden. Aan de overkant van de straat, in

het hoekhuis, woont een wapensmid. Vanuit de bovenkamer kan men de smederij overzien. De man woont er pas een jaar of drie en ieder roemt de wapens, die meester Van der Woude maakt.” „Meent u Herman van der Woude?” vroeg de vreemde, terwijl zijn bleke wangen een beetje kleur kregen.

„Ja, zo heet hij inderdaad! Kent u hem? Dat zou heus geen wonder zijn, want in wijde omtrek staat hij bekend als de beste wapensmid.”

„Kennen, kennen,” aarzelde de vreemdeling, „maar zijn naam is mij niet onbekend. Ik wist alleen niet, dat ik zo dicht in zijn buurt was,” en terwijl hij met zijn hand over zijn voorhoofd streek, vervolgde hij: „als het je schikt, zou ik nu wel graag de bovenwoning eens willen zien, juffer.”

„Dat kan, gaat u maar mee!”

Al heel gauw waren beiden weer in de achterkamer terug en was de zaak beklonken.

Het blijft dan, zoals we afgesproken hebben,” zei de vreemdeling nog eens. „Morgen komen mijn vrouw en ik hier wonen. We laten onze bezittingen even overbrengen, veel hebben we niet, en dan nemen we intrek in onze nieuwe woning.”

„Akkoord” zei Margriet.

Ze was geweldig blij, dat zij zo opeens een goede huurder had gevonden. Dat had zij dan toch maar aan het verschrikkelijke onweer te danken.

„O ja, zei ze nog, „nu zou ik toch wel graag de naam van de nieuwe bewoner willen weten!”

2. WIE ZOU DIE VREEMDE TOCH ZIJN ?

Een ogenblik scheen het, alsof de vreemdeling schrok van die vraag. Maar dadelijk daarop herstelde hij zich en toen klonk het: „Mijn naam, o ja, natuurlijk, je hebt er recht op te weten, aan wie het bovenhuis verhuurd is. Mijn naam is, ik heb..... Maar,

vóór hij zijn naam kon noemen, ging de deur van de winkel open en stapte er een wonderlijk mannetje binnen. De man ging gebukt onder een aantal dozen, terwijl hij er onder zijn armen ook nog enkele droeg. Hij was blij de dozen van zijn rug te kunnen schuiven en liet ze ook onder zijn armen vandaan glijden.

„Zo, ben je daar eindelijk, Lubbert!” riep Margriet, terwijl ze de vreemde voorbij liep en naar de winkel ging.

„Je bent vreselijk lang weggebleven!”

„Ja, ja!” kreunde het mannetje, dat nog bezig was zich van de dozen te ontdoen.

„Waar ben jij zo lang geweest, scheef schepsel?” snauwde ze hem toe, zó dat de heer in de kamer het niet horen kon. „Reken erop, dat ik straks met je afrekenen zal, hoor!”

„Heus, juffer, ik kan het niet helpen,” klaagde Lubbert, eveneens op een fluisterton, omdat hij zag dat er bezoek was in de achterkamer. „Heus.....”

„Houd je mond!” schreeuwde ze hem toe, terwijl ze naar de achterkamer ging. Toen ze daar was, klonk het heel vriendelijk: „Zo, Lubbert, ben je daar? Kom maar gauw binnen jongen. Me dunkt, je zult wel moe zijn en van streek door dat vreselijk onweer, dat we gehad hebben. Je bent zeker druipnat, Lubbert?”

Lubbert scheen het wel gewoon te zijn, dat de juffer van het ene uiterste in het andere verviel, maar toch vrolijkte zijn gezicht wat op, toen hij zich zo vriendelijk hoorde toespreken.

Hij kwam de achterkamer binnen, maar was nog maar net over de drempel, toen zijn ogen begonnen te glinsteren van vreugde. Voordat de vreemdeling het kon verhinderen, had hij diens hand gegrepen en riep hij ontroerd uit: „Wat zie ik nu? Heeft de Heere eindelijk mijn gebed verhoord? U zijt Christoffel Fa.....”

Dan opeens begreep hij, dat hij te ver gegaan was. Hij sprak de naam niet uit, maar deed gauw een paar vragen.

Margriet de Deure wist niet, wat zij hiervan denken moest. Nog nooit had zij Lubbert zo vrolijk gezien. Gewoonlijk zag de knecht eruit, als iemand, die geen tien kan tellen en nu was hij opeens zo wonderlijk. Wat moest dat betekenen?

„Houd je toch kalm, Lubbert,” zei ze verwijtend. „Deze heer komt bij ons boven wonen!”

De knecht verbleekte. Nog altijd had hij de hand van de bezoeker beet, maar hij zei geen woord meer.

Om de situatie te redden, zei de vreemdeling toen: „Het is precies, zoals de juffer zegt. Morgen kom ik al hierboven wonen, mijn vriend!”

Wat moet dat betekenen, dacht Margriet. Daar noemt me die heer, dat scheve schepsel van mij, zijn vriend. Daar begrijp ik niets van, maar ik zal er gauw genoeg achter zien te komen.

Op dat ogenblik werd er gerucht in de straat gehoord. Onder tromgeroffel naderde er een bataljon soldaten. Nieuwsgierig om te weten wat dit te betekenen had, snelde Margriet naar de winkeldeur, gevolgd door Lubbert en de vreemdeling. Ze zagen een tiental soldaten met twee trommelslagers voorop, onder leiding van een officier en omstuwd door een menigte volk.

Juist op de hoek bij het huis van Margriet, hield de troep stil. De officier wenkte een man in een wijde mantel en deze haalde een groot stuk perkament te voorschijn en begon met een luide stem te lezen:

„In naam van de Landvoogdes ¹⁾ en ter ere en lof van onze Heere, onze Schepper, door wiens goedertierenheid ons is gegeven het regiment van onzen lande..... enz. Ons betaamt en toebehoort te helpen dwingen de vijanden van onzen gelove tot der gehoorzaamheid van Zijne Goddelijke Majesteit; uitbreidende de glorie van den heiligen kruise en lijden onzes Heeren door alle de wereld, zoveel als in ons wezen zal. En te houden rein en met der Kerstenen wet ²⁾, van alle ketterijen of suspiciën van ketterijen; achtervolgende de ordonnantiën en costumen voortijden onderhouden in de heilige Roomse Kerk enz. Gelast en bevelen dat zij, die de verboden boeken binnen zekeren tijd niet overleveren om verbrand te worden, of die enige van de plakkatens terzake

¹⁾ Margaretha van Parma, de zuster van koning Philips

²⁾ de Christelijke wet

van de ketterij uitgegeven, te buiten gaan, ter dood worden verwezen zonder genade of uitstel. Beloven verders aan hem, die eenen ketter aanbrengt, de helft van het verbeurde goed, indien het niet meer bedraagt dan honderd ponden groot, Vlaamse munt. Voorts wordt er een prijs van vijftig karlijnen ³ gezet op het hoofd van zekeren Christoffel Smit of Fabricius, een verloopend carmelieter monnik, die de dwalingen der ketterij omhelst en eene vrouw getrouwd heeft, bevindende hij zich naar bericht, weder in onze landen. Ieder, die dezen ketter herbergt, verbeurt daarbij lijf en goed, de mans zullen daarvoor met den zwaarde en de vrouwen met de putte (levend begraven) gestraft worden..... enz."

Nadat de man met de wijde mantel dit had voorgelezen, gaf de officier de trommelslagers een teken. Deze lieten daarop een gewone roffel horen, waarna de officier met zijn soldaten aftrok, om op een andere plaats in de stad dezelfde afkondiging te doen voorlezen.

Margriet de Deure had met open mond naar de voorlezing geluisterd. Maar ondanks haar scherp luisteren had zij toch de beide mannen in het oog gehouden. Zij had duidelijk gezien, dat de vreemde heer en Lubbert elkaar hadden aangezien en verbleekt waren. Margriet had duidelijk de schrik in hun ogen gelezen. Plotseling was er toen een sterk vermoeden bij haar opgerezen. „Zou het mogelijk zijn, dat deze vreemde man dezelfde was, wiens naam zoëven duidelijk was voorgelezen,” dacht ze.

Het was een zware prijs, die op zijn hoofd was gezet. Zij had het goed gehoord. De man of de vrouw, die hem aanbracht, zou maar even vijftig karlijnen ontvangen. Dat was geen gekheid.

Met haar scherpe blik keek zij de vreemdeling aan. Deze voelde dat. Hij begreep, wat er op dit ogenblik in haar ziel omging en omdat hij een vraag vermoedde, probeerde hij die te voorkomen, door haar hand te grijpen en te zeggen: „Ik hoop van harte, dat deze man aan de handen van zijn vervolgers zal weten te ontko-

³) Karlijn of Karels gulden

men. Evenwel, zijn leven is in Gods hand en wee de mens, die zich tegen de Heere kant. Maar wat praat ik nog langer, het is de hoogste tijd, dat ik vertrek. Juffer De Deure, ik verhuis morgen dus naar uw bovenkamer, vaarwel!"

Hij zwaaide ten afscheid en vertrok. Lubbert keek hem na zolang hij kon en vergat daarbij geheel, dat hij in dienst was van de Lange Margriet. Zij herinnerde hem daar echter aan, door hem met een paar dozen een flinke draai om de oren te geven.

3. HET GELD HEEFT MARGRIET TE PAKKEN.

Het vooruitzicht eindelijk haar bovenkamer goed te kunnen verhuren en de afkondiging van de hoge beloningen, die op het aanbrenge van ketters gesteld waren, hadden bij Margriet de geldzucht weer wakker geroepen.

De avond, na het bezoek van de vreemdeling, stuurde zij Lubbert vroeg naar bed. 't Was nog niet eens volslagen donker, toen zij hem naar boven zond en de hals pruttelde niet eens tegen, maar ging gedwee.

„Je hebt vandaag een moeilijke dag gehad, Lubbert.” zei ze op honingzoete toon, „het is heel goed, dat jij vroeg gaat liggen. Zo bijzonder sterk ben jij nu ook weer niet. Je rust moet je hebben, jongen.”

Lubbert had maar eens geknikt. Hij had de vrouw welterusten gezegd en was toen vertrokken.

Maar Margriet zelf ging niet naar bed. Zodra het donker was, sloot ze de luiken van haar kamer heel secuur, zette zich op de plaats, waar zij 's middags de vreemdeling had ontvangen en haalde een schrijfboek en ganzeveer en een inktthorentje voor de dag. Toen begon ze te rekenen.

Ze maakte lange optellingen en daarna weer enkele aftrekkingen en toen schrok ze, want ze meende, dat de zaak niet klopte. Maar na opnieuw de getallen te hebben opgeteld, bleek het, dat zij zich

vergist had. De rekening klopte wel. „Nu moet ik toch ook even nagaan of ik dit geld werkelijk in kas heb,” mompelde zij. Ze nam het sleuteltje, dat aan een koordje om haar hals hing en opende daarmee een kistje, dat voor haar op tafel stond. In dat kistje stond een rijtje zakjes, goed gevuld en er kwam een eigenaardige glans in de ogen van Margriet, toen zij die zakjes er een voor een uithaalde en voor zich op tafel zette. Die zakjes bevatten haar schat en die schat wilde ze nu gaan tellen. Alle deuren en luiken waren gesloten, Lubbert sliep op zolder, ze kon dus bij deze bezigheid onmogelijk gestoord worden. Ze spreidde een wollen deken over de tafel om het weggrollen van de geldstukken te voorkomen en om het geluid te dempen. Zij maakte een der zakjes, dat met een touwtje gesloten was, open en stortte de inhoud op de deken. Begerig begon zij de geldstukken te tellen.

„Juist” mompelde hij, „in dit zakje zitten tachtig patakons ¹⁾, dat klopt precies. Als nu morgen Huig Selkert mij die twintig, die ik hem geleend heb, terugbrengt, heb ik er precies honderd.” Zij zat weer even te cijferen.

„Als ik alles heb, wat ik nog moet ontvangen en ik verkoop dan mijn oude kantwinkel en andere eigendommen, heb ik geld genoeg, om er een gemakkelijk leventje van te nemen. Veel geld is toch wat waard.”

Met welgevallen zat zij nog eens in de goudstukken te grabbelen. Opeens beving haar een hevige schrik.

Maar zo heel zeker was zij er niet van, dat Huig dit inderdaad zou doen. Huig dronk en Huig dobbelde en dat zijn beide zaken, die geld kosten. Huig werkte bij Herman van der Woude als knecht, maar de wapensmid had al bedreigd, hem te zullen wegsturen, als hij dat drinken niet naliet. Margriet had ervan gehoord en zij vreesde, dat zij in dat geval haar lieve geld nooit terug zou zien.

„Wacht eens even” mompelde zij, „ik krijg zo omstreeks Sint Michiel de driehonderd patakons terug, die ik heb uitgeleend

¹⁾ Een patakon is ongeveer een rijksdaalder

tegen een flinke rente. Ze deed de geldstukken weer in de zak en greep een ander zakje.

„Hier zitten alleen maar karlijnen in. Ik behoef ze eigenlijk niet na te tellen, want gisterenavond zaten er tweehonderd in en ik heb vandaag geen gulden verdiend, om er bij te doen. Het moeten er dus nog tweehonderd zijn. Maar dat andere zakje moet ik nog eens even open maken.” Ze deed het open, schudde het uit op de deken en er rolden goudstukken uit. Dit zakje bevatte de dierbaarste schat, die Margriet bezat. Ze graaide met haar magere vingers door het goud en ze vond het heerlijk, naar al dat goud te kijken. Er was maar een ding dat haar speet. Het zakje was niet geheel gevuld. Ze zou die zak zo heel graag boordevol met goud hebben. Al piekerend, hoe zij dat zou moeten aanleggen, kreeg zij een idee. Zij had drie jaar geleden te Berthem een boerderij gekocht. Als zij die eens met een goede winst verkocht. Ze was altijd nog twintig dukaten schuldig aan de voogd van Floris van Berthem ¹⁾. De jongen werkte sinds korte tijd bij Van der Woude, de wapensmid en zijn voogd had al vaak om het geld gevraagd. Wanneer zij de boerderij met een flinke winst verkocht, kon zij van dat geld die twintig dukaten wel betalen.

Zij keek haar aantekeningen nog eens na. „Wacht eens even,” praatte zij met een stralend gezicht in zichzelf, „aan de nicht van Eusebius, de prior van het Augustijnerklooster, hier vlakbij, heb ik met Pasen dertig dukaten geleend. Die moet zij met Maria hemelvaart ²⁾ terug betalen, zo goed is zij niet.”

Hoorde zij dat goed? Sloop daar iemand de trap af? Maar dat was toch onmogelijk. Lubbert sliep en verder was er geen levende ziel in huis. Wie kon dat dan zijn op de trap?

Een inbreker?

Onmogelijk, alle deuren waren secuur gegrendeld. Nee, dan zou het toch die domme knecht zijn. Wat moest die vent 's nachts uit zijn bed doen? En nog wel net, als zij haar geld zat te tellen?

¹⁾ Zie over Floris van Berthem het verhaal: De Marskramer

²⁾ 15 augustus

Het geluid werd sterker.

Duidelijk hoorde zij nu, dat er iemand voorzichtig de trap afdaalde. Er werden grendels weggeschoven en de buitendeur, die in de smalle steeg uitkwam, werd opengedaan.

Dat kan niemand anders zijn dan Lubbert, dacht ze. Maar wat moet dat scheve schepsel zo laat nog buiten doen? Wacht, dat moet ik toch eens even afloeren.

Ze stond op en opende een luikje, dat in de steeg uitzag.

Juist toen ze het luikje voorzichtig had geopend, stapte Lubbert de steeg in. Ze zag hoe hij regelrecht naar de overkant liep, naar het huis van de wapensmid.

Wat moest die vent daar nu doen?

Misschien wil hij 's nachts in het geheim het vak leren, dacht Margriet lachend. Hij verdient bij mij zeker niet genoeg. Me dunkt, het kon slechter. Ik steek hem netjes in de kleren, hij eet voor zes en bovendien geef ik hem twaalf karlijnen per jaar. Heeft hij daaraan nu nog niet genoeg?

Terwijl zij aldoor in zichzelf praatte, hield ze de knecht zo goed mogelijk in 't oog.

Ze hoorde, hoe hij zevenmaal klopte op het luik van de kamer van Van der Woude. Van binnen werd toen eveneens zevenmaal geklopt en daarop hoorde zij Lubbert zeggen: „Heere, kom af!” Dadelijk werd een zijdeur geopend en stapte er een jongen naar buiten. Door een flauw lichtschijnsel, dat naar buiten viel, ontdekte zij, dat die jongen Floris van Berthem was.

„Is je komst met vrede?” hoorde zij Floris vragen.

„Vrede!” antwoordde Lubbert.

„Met God?” vroeg Floor toen weer.

„Door het geloof!” zei Lubbert zacht.

„Kom dan maar binnen,” zei Floor. „Wacht, houd mijn hand vast, dan zal ik je naar binnen brengen.”

Floor greep Lubbert bij de arm en bracht hem binnen, waarna de deur gesloten werd.

Nu er niets meer te horen of te zien was, sloot Margriet haar luikje weer. Boos zette zij zich aan de tafel.

„Dat is een wonderlijke geschiedenis,” mompelde zij. „Ik begrijp niet, wat dat allemaal te betekenen heeft. Wat heeft die Lubbert daar aan de overkant te doen? En dan nog wel midden in de nacht? Daar steekt iets achter en vast zal dat niet veel goeds zijn.”

Plotseling schoot haar te binnen, dat die vreemdeling 's middags zo vertrouwelĳk met Lubbert had gesproken. Hij had de knecht zelfs zijn vriend genoemd. Hoe was dat nu mogelijk? Een vreemde heer, die rechtstreeks uit Engeland kwam, bleek op goede voet te staan met haar domme knecht. Daar begreep Margriet niets van.

Maar zij had nu geen tijd meer, zich daarin te verdiepen. Het werd tijd, dat zij ging slapen, anders zou zij morgen geen duit waard zijn voor haar werk. Zij deed het geld weer in de zakken en plaatste vervolgens de zakjes weer in de kist. Het kistje zette zij daarop weer in een kleine muurkast, die naast haar bedstee was gebouwd.

Een ogenblik later veranderde zij van idee. „Ik kan nu wel naar bed gaan, maar daarmee kom ik niet aan de weet, wat die knecht 's nachts uitspookt. En dat wil ik toch beslist weten. Wacht, ik ga eens buiten kijken. Licht valt er iets te zien of te horen bij het huis van de wapensmid.”

Zij hing een zwarte schoudermantel om en was van plan door de zijdeur, die in het steegje uitkwam, naar buiten te gaan.

Maar in dit voornemen werd zij verhinderd door een hevig kloppen op de voordeur.

Ze schrok hevig.

„Wat zou dat kunnen zijn” dacht ze.

Maar toen het kloppen aanhield en luider werd, begreep ze, dat zij toch eens moest gaan zien, wie daar zo laat aan haar deur stond.

Ze nam de kaars op en liep de kamer uit, de winkel door, regelrecht naar de voordeur, waarop nog steeds hevig werd getrommeld.

4. NACHTELIJK BEZOEK.

„Wie is daar?” vroeg zij met haar schelle stem.

„Kom, kom, doe maar gauw open!” antwoordde een mannestem.

„Wie ben jij? Ik moet eerst weten, wie daar buiten staat, anders doe ik de deur niet open!”

„Klopperdeklop!” was het antwoord, „als ik klopperdeklop zeg, zal jij me wel kennen!”

En terwijl de man dit zei, rammelde hij met geldstukken. Margriet kon dit duidelijk horen en dit geluid streelde haar oren. Ze stond dan ook al op het punt, de grendel weg te schuiven, toen zij ineens bedacht, dat het wel een dief kon zijn, die binnengelaten wenste te worden. Als zo'n vent eenmaal binnen was, kreeg zij hem er niet zo gemakkelijk weer uit. Daarom vroeg ze opnieuw: „Wat moet dat betekenen? Kun jij mij jouw naam niet zeggen?” „Welzeker! Ik begrijp alleen niet, dat jij Huig Selkert niet meer kent!”

„Huig Selkert?”

Ineens was alle vrees weg. Ze schoof de grendel van de deur en liet de buitenstaande binnen. Daarop sloot zij eerst de deur heel secuur.

„Jij moest je schamen, Huig Selkert!” zei ze boos. „Jij moest je schamen om nog zó laat bij mij aan te kloppen. Wat moeten de burens er wel van denken, als jij op zo'n ongewoon uur bij mij binnenkomt?”

„Klopperdeklop!” zei Huig.

„Wat de burens ervan zullen zeggen?” vroeg Huig, „dat zal ik jou gauw vertellen. Ze zullen zeggen: die Huig Selkert is een man van zijn woord. Want.....” en hierbij rammelde hij met het zakje, dat hij in zijn linkerhand hield, „want hij betaalt zijn schuld op de minuut af. Met permissie, juffrouw Margriet,” ging hij verder, terwijl hij een kruik, die aan een touw op zijn rug hing, in de hand nam „met permissie, het is vandaag smoorheet geweest en daarom mag een knappe jongen als ik best een

slokje nemen." Hij zette de kruik aan zijn mond, nam een fikse teug en reikte de kruik toe aan Margriet. De vrouw weerde de kruik af.

„Vooruit mens, neem een slokje,” zei Huig, terwijl hij met het geldzakje zwaaide, „’t is best Leuvens, wel een beetje zwaar, maar je slaapt er in ieder geval lekker op!”

Nu pas begreep Margriet, dat Huig dronken was. Ze rilde bij die gedachte en zij vond zichzelf heel dom, omdat zij midden in de nacht een dronken kerel in huis had gehaald. Zij wilde proberen hem met een zacht lijntje de deur weer uit te werken, maar voordat ze dat deed, wilde zij toch eerst het zakje met geld machtig zien te worden. Daar zaten natuurlijk de twintig patakons in, die Huig haar nog schuldig was en die mochten haar natuurlijk niet ontgaan. Terwijl Huig nog met de kruik in zijn rechterhand stond, deed Margriet ineens een greep naar het zakje in zijn linkerhand. Maar zij greep mis.

„Hei zeg! wat overkomt jou op je oude dag” zei Huig lachend. „Wat maak jij voor kromme sprongen? Denk jij soms, dat Huig zich op zo’n manier het geld afhandig laat maken, dat hij eerlijk heeft verdiend?”

„Met dobbelen, natuurlijk,” beet Margriet hem toe.

„Ho ho, eerlijk hoor! Huig Selkert is altijd eerlijk. Dat zie je nu toch zelf? Op de dag af kom ik jou het geld terugbrengen, dat jij van me hebben moet, maar..... dan wil ik ook eens goed getraceerd worden!”

Hij begon opnieuw met de geldzak te zwaaien en vroeg toen: „Heb jij niet wat lekkers voor me te drinken? Kom laten we naar de kamer gaan. Mijn kruik is bijna leeg, maar je zult nog wel wat onder de kurk hebben voor Huig.”

Hij nam nog een flinke slok en reikte toen de kruik weer aan Margriet.

„Huig Selkert, je moest je schamen,” zei Margriet boos. „Geef mij mijn geld en ga dan rustig naar huis. Je baas wacht op je en hij zal beslist boos zijn, als hij merkt, dat je dronken bent. Hij heeft je al zo vaak gezegd, dat je niet drinken moet en op tijd thuis

moet komen. Eigenlijk is hij veel te goed voor je en heeft hij veel te veel geduld met jou. Toe vooruit, wees nu verstandig. Geef mij het geld en ga dan gauw naar huis."

„Dat zou jij wel willen, juffer" zei Huig „maar heus, zó dom is Huig Selkert niet. We moeten eerst eens wat lekkers drinken en dan kunnen we afrekenen. Zeg, waar berg jij de wijn en het bier?" Hij duwde bij deze woorden Margriet opzij en stapte de achterkamer binnen. Vlug liep Margriet hem met de kaars in de hand achterna. Het bleek, dat Huig hier goed bekend was, want ondanks de protesten van de kantverkoopster, trok hij een kelderluik open en haalde er een paar kruiken uit tevoorschijn. Hij zette ze op tafel, zocht een kroes op en vulde die toen boordevol.

„Jij moet ook eens drinken voor de schrik," zei hij tegen Margriet, terwijl hij de kroes leegdrank en ze direct weer vulde. „'t Is uitstekend spul. Vooruit drink nu mee, da's gezelliger!"

De juffer keek hem woedend aan.

„Wat is dat nu?" vroeg Huig. „Ben je boos? Och, dat spijt me. Dus jij wilt beslist niet meedrinken? Ja, dan ben ik wel genoodzaakt, alleen te drinken. Nou, op je gezondheid dan, juffer Margriet."

Hij dronk de ene kroes voor en de ander na, totdat hij tenslotte niet meer kon. Hij had geen macht meer in zijn hand om de kroes op te heffen, liet ze vallen en zakte toen met zijn hoofd op zijn armen op de tafel neer en begon te slapen.

Nu meende Margriet haar kans schoon te zien om de geldbuidel machtig te worden. Zij trok en rukte wat zij kon, maar jawel, Huig hield de buidel zo stevig vast, dat zij die met geen mogelijkheid uit zijn hand kon rukken. Telkens tilde zij zijn hoofd op om hem wakker te maken, maar als een zoutzak liet hij zich dan dadelijk weer vallen.

Margriet werd radeloos.

Wat moet ik toch met deze kerel beginnen? dacht ze. Hij is veel sterker dan ik en het zal mij nooit gelukken hem het huis uit te krijgen. Maar hij kan toch ook niet de hele nacht hier blijven.

Was die onmogelijke Lubbert nu maar thuis, dan zouden we hem samen gauw genoeg het huis uit werken. Maar die domoor is nu ook juist weggelopen en ik heb hem nog niet thuis horen komen. Opeens kreeg zij een goede gedachte.

Zij wist immers, waar Lubbert heengegaan was? Zij had hem zelf zien aankloppen aan het huis van de wapensmid en hem daar zien binnengaan. Welnu, wat was er dan eenvoudiger, dan Lubbert te gaan roepen. De mensen daar waren blijkbaar nog op. Vooruit, dat was de enige manier om van die dronken kerel af te komen. Eer er vijf minuten verlopen waren, ging Margriet de deur uit en liep ze naar het huis van Herman van der Woude.

5. EEN GEHEIME SAMENKOMST.

Er was zoëven geklopt, en nu de deur van de ruime kamer opening, keken allen naar die deur. Ze zagen, dat Floor binnentrad, gevolgd door Lubbert.

De grote kamer, waarin Lubbert binnenging, lag achter de smederij. Er waren daar ruim twintig mensen bij elkaar. Aan het hoofd van de tafel zat de wapensmid Herman van der Woude. Hij had een bijbel voor zich, waaruit hij bezig was te lezen. Gedurende enkele jaren was Herman vervolgd geworden. Hij was van de ene stad naar de andere gevlucht en nu, korte tijd geleden, had hij zich in Antwerpen gevestigd. Hij probeerde hier als wapensmid zijn brood te verdienen. Maar dat was niet zijn enig doel. Hij wilde ook proberen hier in Antwerpen broeders en zusters bij elkaar te brengen, om samen Gods Woord te lezen en te bespreken. Zulke bijeenkomsten waren verboden en daarom hielden deze mensen 's nachts hun samenkomsten. De wapensmid was heel wat rustiger geworden. Vroeger had hij samengewerkt met Petrus Datheen en Hembyze, maar deze mannen vergaten het woord der Schrift: „niet door kracht of door ge-

weld, maar door Mijn Geest zal het geschieden." Een broer van Herman, Justus geheten, was pastoor geweest te Weersbeecke. Hij was met de hervorming meegegaan en zwierf nu in het oosten van het land, om daar het Evangelie te verbreiden.

Lange tijd had Herman in Antwerpen alleen gestaan, maar langzamerhand had hij een groepje mannen en vrouwen om zich heen weten te verzamelen, die ook hun leven wilden wagen om het Woord Gods te horen.

Sinds een paar weken had Herman een jongen in huis, die Floris Berthem heette. Als kleine jongen was hij in de pastorie van Justus opgegroeid. Door veel wederwaardigheden heen was hij bekend geworden met de waarheid Gods en daar zijn vader en zijn moeder beiden overleden waren en hij dus een wees was, was hij heel dankbaar geweest, dat Herman hem in zijn huis had willen opnemen.

Als er een geheime samenkomst was, vervulde Floor de rol van deurwachter. Hij moet aan de mensen, die aanklopten, het wachtwoord vragen.

Zo kwam hij nu de kamer binnen, met Lubbert, de knecht van Lange Margriet.

De wapensmid stond dadelijk op en drukte hem hartelijk de hand.

„Wij hadden jou vannacht niet verwacht, Lubbert," zei hij, „maar misschien heb je bijzonder nieuws en is dat de reden, waarom jij hierheen bent gekomen."

„Dat heb ik zeker," zei Lubbert stralend. „Ik heb een zware dag achter de rug. Vanmorgen ben ik helemaal naar Mersen geweest en nauwelijks was ik thuis, of de juffer zond me de stad weer in met een reeks bestellingen. Daarbij ben ik nog overvallen door een zware onweersbui, zodat ik flink moe was. Maar dat heeft allemaal weinig te betekenen. Toen ik thuis kwam, heb ik iemand gezien en gesproken en dat wilde ik jullie nu direct komen vertellen."

Terwijl hij dit zei, straalden zijn ogen van vreugde. 't Was hem goed aan te zien, dat hij op dit ogenblik de vervelende behande-

ling, die Margriet hem steeds deed ondergaan, geheel vergeten was. Hij was nu een ander mens, nu hij onder de broeders en zusters mocht vertoeven.

„Wij weten al, wat jij ons vertellen wilt, Lubbert” zei Herman „het betreft een dienstknecht Gods, die gisteren of vandaag uit Engeland is overgekomen.”

„Precies geraden; Christoffel Fabricius!” riep Lubbert opgewonden uit.

„Ho ho, voorzichtig een beetje, beste vriend,” waarschuwde de wapensmid. „Deze naam mag niet buiten dit vertrek gehoord worden. Dat is levensgevaarlijk. Je weet toch wel, dat hij genoemd wordt in de plakaten, die vandaag overal in de stad zijn voorgelezen en aangeplakt. We moeten dus zijn naam nooit zonder grote noodzaak uitspreken. Wij hebben vanavond gehoord, dat hij in de stad is en hij heeft zelfs beloofd, dat hij vannacht onze samenkomst zal bijwonen. Misschien kan hij over enkele ogenblikken al hier zijn. Wij hebben iemand van de onzen naar hem toegestuurd om hem hierheen te brengen.”

„Dat tref ik dan bijzonder goed,” zei Lubbert; „ik meende, dat niemand het nog wist, daarom ben ik gekomen om het jullie te vertellen!”

„Wij gaan ondertussen maar weer verder met onze bijbellezing, broeders,” zei de wapensmid.

Dit zeggende, begon hij te lezen uit Markus 10, het verhaal van de onvruchtbare vijgeboom.

Nadat Van der Woude dit gedeelte had voorgelezen, begon men met elkaar aan de bespreking. Er kwamen verschillende vragen, die men zo goed mogelijk trachtte te beantwoorden.

Floor deed flink mee. Het bleek, dat hij een goed verstand had en al heel wat gelezen had. Ook Lubbert weerde zich. Hij was nu een heel ander mens, dan hij in de kantwinkel scheen. Daar maakte hij een ietwat zielige indruk, maar daarvan was hier geen spoor te ontdekken. Aan het eind van de bespreking vouwde hij zelfs de handen en vroeg of het goed was, dat hij de aanwezigen voorging in gebed.

Maar juist toen hij hiermee zou beginnen, hoorde men buiten enig gerucht.

„Wat zou dat zijn?” vroeg de wapensmid, terwijl hij naar het raam ging en scherp luisterde.

„Dat zullen onze vrienden zijn,” meende iemand.

Al spoedig hoorde men het bekende kloppen en dadelijk zei Lubbert: „Dat zal onze waarde vriend zijn!”

„Stil toch!” zei Herman, „we kunnen niet voorzichtig genoeg zijn. Floor ga jij eens even het wachtwoord vragen, jongen!” Floor liep dadelijk de kamer uit en deed al gauw de deur open, omdat hij de zekerheid had, dat zij die daar buiten stonden, de verwachte vrienden waren.

Inderdaad stonden daar twee mannen: Dominee Fabricius en zijn geleider. Doch juist, toen Floor de deur achter deze beide mannen wilde sluiten, bleek daar nog een derde persoon te staan, die ook verlangde binnengelaten te worden. Hij had deze derde door de nachtelijke duisternis niet opgemerkt. Hij vroeg niet — en dat was niet slim — wie die derde was. Omdat die met de twee anderen gelijk aan de deur was, meende hij, dat deze vrouw bij hen behoorde en zodoende liet hij Lange Margriet ook binnen. Zo was dus de kantverkoopster onverwacht in de geheime samenkomst binnengekomen.

Juist op het moment, dat zij haar huisje verliet, om bij de wapensmid hulp te vragen tegen die dronken Huig Selkert, waren de beide mannen eraan gekomen. Die klopten bij de zijdeur aan en toen zij binnengelaten werden, meende Margriet het beste te doen, door ook mee naar binnen te gaan.

Toen zij begreep, dat het vertrek achter de smederij gevuld was met mensen, leek het haar het beste, maar in de gang te blijven staan. Zo kwam het, dat zij niet werd opgemerkt. Maar zelf was zij in de gelegenheid, alles te zien wat er in die kamer gebeurde en te horen, wat daar gesproken werd.

6. „JUFFER MARGRIET IS BIJ ONS! DAAR STAAT ZE!”

Erg op haar gemak voelde Margriet zich niet. Zij had niet gedacht, dat zij hier zoveel mensen zou aantreffen en dan nog wel mensen, van wie de meesten haar onbekend waren. Ook zat zij in zorg over Huig. Wat zou die ondertussen in haar huis uitspoken? Zij troostte zich, wat dit laatste betrof, met de gedachte, dat Huig goed dronken was en zijn roes vooreerst nog wel niet uitgeslapen zou hebben.

Veel tijd om hierover te tobben had zij niet, want haar aandacht werd geboeid, door wat daarbinnen voorviel.

De beide mannen, die tegelijk met haar waren binnengekomen, werden hartelijk begroet. Vooral dominee Fabricius. Men schudde hem de hand en verzekerde hem, dat men blij was met zijn komst. Bij het wankele licht van de olielamp, herkende Margriet in hem direkt de vreemdeling, die die middag haar bovenverdieping had gehoord. Zij schrok, toen zij zijn naam hoorde noemen, want zij herinnerde zich, dat op het hoofd van deze man een grote som was gesteld. Wat een gedachte, dat zij die prijs nu zou kunnen winnen.

Eerst dacht zij, er stilletjes van door te gaan, maar zij begreep, dat hier misschien meer kansen lagen. Ze kon denkelijk twee vliegen in één klap slaan en daarom bleef zij.

De wapensmid was nu ook opgestaan.

Hartelijk drukte hij de dominee de hand en zei te hopen, dat hij lang in hun midden zou mogen wonen, om de vervolgde gelovigen Gods Woord te brengen.

Allen stemden daarmede in.

Daarop vertelde Fabricius, dat de Heere hem uit duizend gevaren had gered en dat hij, toen hij in Engeland het verzoek had ontvangen over te komen, naar de gemeente te Antwerpen, direkt besloten had met zijn vrouw de Noordzee over te steken.

Hij vertelde, dat hij van een hem onbekende vrouw een ruime bovenwoning had kunnen huren en tot zijn vreugde had hij daar

zijn oude vriend Lubbert ontmoet, die hij in Brugge reeds had gekend. Hij wilde er nu eens over praten, waar men in het vervolg de samenkomsten zou houden.

„Naar mijn gedachten,” zei hij „is de bovenwoning van de kantverkoopster daarvoor heel geschikt, vooral, omdat ze een afzonderlijke opgang heeft.”

„Als je maar weet, dat Margriet de Deure niet te vertrouwen is!” liet een der aanwezigen zich horen. „Ze is rooms en erg gierig; haar hebzucht kon er haar wel eens toe verleiden, ons te verraden!”

„Daar zal Lubbert ons het beste over kunnen inlichten,” zei een ander.

Margriet spitste haar oren. Ze was nieuwsgierig, wat dat scheve schepsel over haar zou vertellen. Dat viel haar toch nog mee. „Hoor eens vrienden,” zei Lubbert, „ze is wel rooms, maar ze doet er niet veel aan. Ik heb vaak met haar over de godsdienst gesproken, maar die laat haar vrij koud. Dat komt door haar gierigheid. Ze leeft voor haar geld. En geldgierigheid is de wortel van alle kwaad. Als zij maar niet zo gierig was, zou zij misschien vatbaar zijn voor ons dierbaar gereformeerd geloof. Ik had liever gezien, dat onze dominee ergens anders onderdak had gevonden, maar nu het zo gelopen is, dat hij bij de juffer komt, denk ik: wie weet, wat de Heere daarmee bedoelt.”

„Inderdaad” zei de wapensmid, „misschien is de dominee een middel in Gods hand, om haar tot het geloof te brengen.”

Floor vond ook, dat de dominee er nu blijven moest. Deed hij dit niet, dan kon dit voor Margriet wel eens een aanleiding zijn, om hem te verraden.

„Och, zij is een heel geschikt mens” zei Van der Woude. „Nu en dan maak ik eens een praatje met haar en ik moet zeggen: zij is altijd tot helpen bereid. Zij heeft nogal wat last van mijn knecht Huig Selkert, geloof ik. Die is telkens dronken en ik vrees, dat ik hem zal moeten wegsturen. Overigens is Margriet een stille vrouw, die weinig met mensen omgaat. Ik zou niet weten, waarom zij ons zou willen verraden.”

„Je vergeet haar hebzucht!” riep iemand.

„Toch is het veel waard, dat onze dominee daar komt te wonen,” meende Floor. „Wij zijn hier dicht bij elkaar en in geval van nood, kunnen we gemakkelijk overleggen, wat ons te doen staat. Bovendien kunnen we haar gangen nagaan en uiteindelijk is zij misschien voor ons te winnen. Nu ik hoor, dat zij nogal erg op geld gesteld is, ben ik graag bereid, haar de twintig dukaten, die zij mij nog schuldig is, kwijt te schelden!”

Deze woorden klonken Margriet als muziek in de oren. En haar vrolijkheid werd nog groter, toen een paar vrouwen verzekerden, dat zij haar graag enkele gouden ringen en andere sieraden wilden afstaan. Zij meenden, dat zij de kantverkoopster daarmee wel tevreden zouden stellen.

Maar de man, die het eerst gewaarschuwd had voor haar gierigheid, was het daarmee niet eens. Hij was bang, dat zij daardoor nog begeriger zou worden naar geld en goed. De dominee meende, dat deze man wel eens gelijk kon hebben, maar de wapensmid herinnerde aan het woord van de Heere Jezus: „Maakt uzelf vrienden uit de onrechtvaardige mammon.”

„Het lijkt mij het beste,” liet nu Lubbert zich horen, „dat de dominee haar de huur al vooruit betaalt. Kan hij dat niet, dan zullen wij hem helpen.”

Enkele vrouwen waren het daarmee eens en verklaarden, dat zij zo spoedig mogelijk eens met de kantverkoopster zouden spreken. „Hier!” riep een hunner, „ik zal alvast een begin maken” en dit zeggende, wierp zij een aantal geldstukken op de tafel.

Dat was voor Margriet te machtig.

Nog altijd had zij zich weten schuil te houden aan het eind van de gang, buiten de kamer, maar doordat zij graag wilde zien, hoeveel geld daar op tafel gegooid werd, deed zij een stap vooruit en wel zó haastig, dat de kap van haar hoofd viel en haar gezicht door het lamplicht werd beschenen.

Lubbert zag haar het eerst.

Hij uitte een kreet van verbazing. Ieder keek naar hem, omdat men de reden daarvan niet snapte. Men vroeg hem, wat er aan

de hand was, maar hij kon niet antwoorden. Hij wees alleen maar naar het deurgat, waar Margriet stond. Toen aller ogen op haar gevestigd waren, vond Lubbert zijn spraak terug en riep: „Juffer Margriet is bij ons! Daar staat ze!”

Een ogenblik dacht de kantverkoopster, die zo plotseling ontdekt was, erover zo haastig mogelijk door de donkere gang naar de buitendeur te lopen en te verdwijnen. Maar een moment later kwam zij tot een andere gedachte. Hard weglopen kon haar immers niet helpen? Zij hadden haar nu toch allemaal gezien. Nee nee, ze moest het anders aanleggen. Waarom zou zij niet net doen, alsof zij ook graag bij de gemeente wilde behoren? Daarom liep zij nu vrijmoedig de kamer binnen en zei op een honingzoete toon: „Dat heb je goed gezien, mijn beste Lubbert. Ik ben het heus. Ik ben hierheen gekomen als een verdrukte die hulp zoekt.”

„Als dat het geval is, ben je welkom juffer” zeiden dominee Fabricius en de wapensmid tegelijk.

„O, dat dacht ik wel,” fleemde Margriet, terwijl zij nog een paar stappen naderkwam; „dat dacht ik wel. Zodra ik u vanmiddag zag, begreep ik direct, dat u een man zijt, die een arme, hulpbehoevende vrouw graag helpen wilt. En mijn buurman is net zo, nietwaar Van der Woude?”

De mensen in de vergadering keken elkaar eens aan. Hoe hadden zij het nu? Zulke woorden hadden ze van Margriet de Deure nooit verwacht. Margriet zag best, dat de stemming in de vergadering haar gunstig was en dat vooral de vrouwen haar met medelijden aankeken.

Daarom ging zij verder: „Ik kwam hier een schuilplaats zoeken tegen geweld en laagheid. Ik wist zeker, dat buurman Van der Woude mij wel zou helpen. Maar toen ik hier binnenkwam, hoorde ik zulke vriendelijke en troostrijke woorden, dat ik mijn eigen narigheid vergat en me direct tot jullie aangetrokken gevoelde. Daarom hield ik mij stil om toch vooral geen woord te missen.” Daarop vertelde zij, wat haar met Huig Selkert was overkomen. Zij kon die dronken kerel haar huis niet uitkrijgen en daarom was

zij even naar de wapensmid gelopen om te vragen, of hij haar wilde helpen.

Zij vertelde alles zo eenvoudig en met zulke goed gekozen woorden, dat de mensen haar geloofden. Zij meenden werkelijk, dat zij met een vrouw te doen hadden, die het om het ware geloof te doen was. Ze kregen medelijden met haar en Van der Woude wilde direct met haar meelopen, om met die lastige Huig af te rekenen.

De dominee meende echter, dat het beter was, eerst de bijeenkomst te beëindigen, omdat er anders licht verwarring kon ontstaan.

Aan Margriet werd verzocht plaats te nemen en men vertelde haar, met welk doel men hier bijeen was. Ook kreeg zij te horen, dat men van plan was deze samenkomsten voortaan te houden in haar huis, in de grote kamer, die dominee Fabricius van haar had gehuurd. Margriet zei, dat zij hier heel blij om was. Zij zette graag haar huis open voor deze samenkomsten en zij liet er heel vroom op volgen, ook graag wat meer te horen over de waarheid, zoals die door de hervormers werd gebracht.

Deze verklaring werd met vreugde aangehoord, en toen de dominee aan het eind van de vergadering dankte, bad hij ook voor de kantverkoopster en vroeg hij de Heere, of ook deze vrouw tot het waarachtige licht mocht komen.

Och, als deze mensen eens geweten hadden, wat Margriet van plan was. 't Was haar niet te doen om de Heiland, maar..... om het verradersloon!

7. EEN DIEF, DIE PECH HEEFT.

Zodra de vergadering afgelopen was en ieder weer heimelijk zijns weegs was gegaan, werd er besloten, dat de wapensmid zijn huis zou sluiten en naar bed gaan, terwijl Lubbert de juffer zou helpen, om Huig het huis uit te krijgen.

Het viel niet mee, die dronken kerel wakker te krijgen. Hij lag nog steeds met zijn hoofd op de tafel en sliep als een marmot, terwijl hij het zakje met geld nog stevig in zijn hand hield.

Eindelijk hadden zij het met veel moeite zo ver gebracht, dat Huig in de winkel stond. Maar wat Lubbert ook praatte en hoe Margriet ook dreigde, zij konden Huig er niet toe bewegen het verschuldigde geld aan de vrouw te geven.

Hij hield het zakje stevig vast en om haar te treiteren zei hij nu en dan alleen maar: „Klopperdeklop.”

Eindelijk zei hij: „Hoor eens juffer, ik ben een man van eer en ik betaal graag mijn schuld. Dat wil ik nu ook doen. Maar bij zo'n betaling hoort een stevige dronk. Daarom zou ik zeggen: breng eens vlug een verse kruik bier op tafel, dan kunnen Lubbert en ik die samen leegdrinken!”

„Ik heb geen bier meer in huis,” zei Margriet. „Alles wat er was, heb jij opgedronken.”

„Geen bezwaar juffer,” zei Huig. „Kijk eens, het begint al dag te worden. Er zal hier ergens in de buurt best wat te krijgen zijn. Kom op Lubbert, dan gaan we erop uit!”

En zo gebeurde het, dat Huig en Lubbert, tot grote ergernis van Margriet, samen het huis verlieten, zonder dat de vrouw één cent ontvangen had. Huig stond nog zwak op de benen en daarom mompelde Margriet: „Daar gaan er twee, die allebei slecht ter been zijn. Mijn scheef schepsel hinkt naar links en die drinkebroer hinkt naar rechts. Gelukkig moeten ze niet ver zijn, anders hinken ze samen nog de Schelde in.”

Lubbert was wel zo wijs, de dronken Huig af te leveren aan het huis van zijn baas. Maar Van der Woude ontving hem allesbehalve vriendelijk. Huig kreeg een geducht standje, toen de wapensmid hem binnenliet en hij kreeg er de verzekering bij, dat dit de laatste keer moest zijn. Als Huig het nog eens waagde, dronken thuis te komen, zou Van der Woude zich bij de gildemeester over hem beklagen en hij kon erop rekenen, dat hij dan de stad uitgestuurd zou worden. Huig luisterde zo onverschillig, alsof zijn baas hem iets over de Chinese afgoden stond te vertellen en

toen Lubbert weg was, stommelde hij de trap op en liet zich, half ontkleed, op zijn bed vallen. Acht dagen later werd Huig door het gilde uit de dienst van Herman van der Woude ontslagen, met de boodschap erbij, dat hij bij geen enkele wapensmid in de stad werken mocht. Men liet hem gewoon aan zijn lot over. Deze gang van zaken was voor Margriet niet gunstig, want zij begreep best, dat zij nu naar haar geld zou kunnen fluiten.

Intussen waren er in het bovenhuis van de kantverkoopster al verscheidene geheime samenkomsten gehouden. De dominee preekte er ook. Margriet was steeds aanwezig en zat dan met grote aandacht te luisteren. Als er een kind gedoopt werd, hielp zij de domineesvrouw om voor de kleine te zorgen.

De mannen en de vrouwen, die tot deze kleine gemeente behoorden, waren hierover heel blij. Menigeen stopte de kantverkoopster een blanke karolijn in de hand, met het gefluisterde verzoek erbij, toch vooral goed voor de dominee te zorgen. Als Lubbert thuis was, zodat hij op de winkel kon passen, gebeurde het vaak, dat Margriet door haar achterkamer naar de zijtrap ging en die beklom, om nog eens een uurtje met de dominee te kunnen praten over de waarheden van Gods Woord. Dan zat zij zo eerbiedig te luisteren, dat de dominee en zijn vrouw er zich hartelijk over verheugden en niet anders dachten, dan dat deze vrouw het oprecht meende.

Ze ging ook af en toe wel eens naar de roomse kerk en zij kreeg ook wel eens de priester op bezoek, maar volgens haar zeggen, deed zij dit alleen, om goed het onderscheid te leren tussen de gereformeerde en de roomse leer.

Zo waren er een paar weken verlopen, toen Huig Selkert op zekere avond door de straten van Antwerpen zwierf.

Hij was er niet best aan toe, want hij had geen cent meer op zak. Het geld, dat hij aan Margriet had moeten betalen, had hij voor zichzelf gebruikt en dat was hoofdzakelijk in de herbergen verdwenen. Niemand wilde hem meer helpen, zonder vooraf klinkende munt te zien en die had hij niet.

Op een hoek van een straat zag hij plotseling Margriet de Deure

lopen. Hij herkende haar direct aan haar lange magere gestalte. Snel dook Huig in een portiek van een huis weg, opdat de kantverkoopster hem niet zou zien. Hij was bang, dat zij hem midden op straat zou manen om het geld, dat hij haar nog schuldig was. Maar zonder hem te zien, liep Margriet verder. Huig werd nieuwsgierig, waar de vrouw heenging en dus volgde hij haar op enige afstand. Al spoedig zag hij haar verdwijnen in het Augustijnerklooster. Hij wist, dat zij nu en dan geld leende aan de kloosterlingen en vermoedde, dat zij nu naar het klooster ging om geleend geld terug te ontvangen.

„Als zij terug komt, heeft zij misschien haar zakken vol geld,” mompelde Huig. „Volop geld heeft zij en ik heb geen cent. Dat is toch eigenlijk niet eerlijk. Zij gebruikt het alleen maar om het op te potten en ik heb het zo hard nodig. Ik zou me wel eens graag willen wreken op die valse kerels, die mij mijn laatste geld hebben ontfutseld met hun vals spel. Maar ja, hoe kom ik aan geld?” Hij overlegde, of hij het haar op straat zou kunnen ontnemen, maar dat leek hem toch wel wat riskant. Het wijf zou natuurlijk een groot misbaar maken en licht zou een rakker ¹⁾ hem in de kraag grijpen.

Met zijn armen over elkaar ging hij op zijn gemak tegen een muur staan leunen om eens even rustig na te denken.

Al gauw had hij een oplossing gevonden. Natuurlijk, zo kon het: Margriet was weg en zou zeker nog wel een poosje uitblijven en Lubbert was er ook niet. Die had hij naar Merxem zien gaan. Het huis stond dus alleen. Zijn kans was dus schoon en die moest hij nu waarnemen. Een betere gelegenheid, om een greep te doen in de kas van de kantverkoopster kreeg hij wellicht nooit weer. Hij voelde zijn zakken af en vond al gauw een paar sleutels, zogenaamde lopers, die op alle sloten pasten. Hiermee zou hij gemakkelijk het huis kunnen binnenkomen.

Even voordat Huig de oude kantwinkel bereikte, liep Floor Berthem het huis van de wapensmid uit en het steegje in, om

¹⁾ naam voor wat nu een politieagent is

door de zij-ingang het vertrek van dominee Fabricius te bereiken. bij wie hij van plan was, de avond door te brengen.

Huig durfde de winkeldeur niet te forceren, omdat die vooraan de straat was. Daarom ging hij ook het steegje in en bereikte langs de trap de achterkamer van juffer Margriet. Hij kende het huis door en door en dat kwam hem goed te pas, want het was inmiddels donker geworden. Bij de trap liet hij zijn schoenen staan en ging toen op z'n blote voeten verder, om door het gedruis niet de aandacht van de bovenbewoners te trekken. In de kamer viel nog enig schemerlicht naar binnen, zodat hij niet helemaal in den blinde behoefde rond te tasten. Maar waar zou die Lange Margriet nu haar duiten opgeborgen hebben? Dat was een vraag, die Huig niet een twee drie beantwoorden kon. Hij moest een hele poos zoeken en dat beviel hem slecht, omdat hij ieder ogenblik kon verwachten, dat Margriet thuis zou komen. Opeens viel z'n oog op een kastje in de muur, vlak naast de bedstee van de oude vrouw. Daar zou de buit wel inzitten, meende hij.

Een plat stuk ijzer, dat hij steeds bij zich droeg stak hij tussen het deurtje en het kozijn en toen kostte het hem weinig kracht om dit te openen. Er stond niets in, dan een kistje, doch toen hij dit in handen nam, voelde hij dat het heel zwaar was. „Daar zal de buit inzitten,” dacht hij. Met weinig moeite brak hij het kistje open en daar lagen enkele zakjes met geldstukken en ook nog enkele sieraden. Had hij nu de zakken maar vlug bij zich gestoken, dan zou alles goed zijn afgelopen. Maar neen, hij wilde zich eerst overtuigen of er werkelijk geld, goed geld in de zakjes zat. Daarom maakte hij vlug de touwtjes los, graaide in de zakjes en pas toen was hij gerust: het was echt, deugdelijk geld. Hij stopte een zakje in zijn mantel, greep toen haastig een tweede, maar daarbij ging hij te wild te werk en in plaats van in zijn mantel verdween het zakje naar de vloer. Met groot lawaai rolden de geldstukken door de kamer. Het geluid, dat door het weggrolende geld ontstond, drong door tot in de bovenkamer. De dominee en Floor keken elkaar eens aan. Mevrouw had even eerder

al gemeend, dat zij beneden iets hoorde, maar nu stond het bij alle drie vast, dat het daar niet pluis was. Zij wisten, dat Margriet uitgegaan was en Lubbert er met zijn dozen op uit was. Die konden het dus niet zijn. Maar wat was het dan?

Eerst hadden de beide mannen mevrouw gerust gesteld en gezegd, dat zij zich maar wat verbeeldde, maar nu kreeg zij gelijk. Het deugde daar beneden niet.

Floor liep de zijtrap af en luisterde.

Inderdaad, er was iemand in de achterkamer. Hij zei dit fluis-terend tegen de dominee, die boven aan de trap stond. Deze liep toen naar de voorkant van zijn kamer, waar hij het gezicht had op de werkplaats van Herman van der Woude. Hij wist de aandacht van de smid te trekken en vertelde hem toen, dat er onraad in huis was en hij op wacht moest gaan staan voor de winkel deur van de kantverkoopster. Direct ging de smid onder de luifel op wacht staan.

Nu daalde Floor de trap af en posteerde zich bij de buitendeur. Om niet met de politie in aanraking te komen, paste hij er voor om hulp te roepen. De dominee begaf zich nu naar de zij deur, die toegang gaf tot de achterkamer van juffer Margriet. Het was Huig intussen niet ontgaan, dat hij ontdekt was. Hij had het gestommel op de trap best gehoord en hij begreep, dat hij langs die weg niet zou kunnen ontsnappen.

Welnu, dan moest hij de winkel deur maar uit. 't Zou voor een smids knecht een koud kunstje zijn, die deur te forceren. Maar vooraf pakte hij nog een zak met geld en borg die in zijn mantel. Daarop sloop hij de kamer uit en de winkel in. Maar tot zijn grote schrik ontdekte hij, dat zijn vroegere baas Herman van der Woude daar voor de deur heen en weer wandelde.

Hij zat als een rat in de val, dat snapte hij best en hij ging dan ook maar weer naar de achterkamer terug.

Juist, toen hij daar terug was, werd er aan de zij deur geklopt. Dat was de dominee, die zachtjes vroeg: „Is daar iemand?”

Huig paste er wel voor om antwoord te geven op deze vraag.

De vraag werd nog eens herhaald.

Toen kreeg Huig plotseling een idee.

Als hij de deur eens onverwachts opende en de kerel, die ervoor stond opzij duwde, zou hij snel de trap kunnen afrennen en naar buiten vluchten.

Zo gedacht, zo gedaan.

Met een hevige ruk trok hij de deur open en wilde de dominee voorbij stuiven. Doch tegelijk ontdekte hij onderaan de trap weer iemand, die daar blijkbaar op hem stond te wachten.

Radeloos keek Huig van de een naar de ander. Hij hief zijn arm reeds op, om Fabricius tegen de grond te slaan, toen deze opeens met een vriendelijke stem riep: „Maar beste kerel, wat doe je nu toch? Ga je nu je naaste bestelen? Dat loopt glad fout, dat weet je best. Je komt met het gerecht in aanraking en je zondigt tegen God!”

De arm van Huig zakte.

Tegen zoveel vriendelijkheid kon hij niet op en toen de dominee hem sommeerde naar boven te gaan, liep hij gedwee de trap op, die naar de kamer van Fabricius leidde.

„Och Floor!” riep de dominee, „waarschuw jij Van der Woude even, dat hij niet meer op wacht behoeft te staan en kom dan op mijn kamer!”

Toen Huig en de dominee boven kwamen, stelde de laatste eerst zijn vrouw gerust.

Huig hield zich rustig, maar zorgde ervoor buiten het licht van de lamp te blijven. Hij was razend, omdat zijn plan was mislukt en dat was op zijn gezicht goed te lezen.

„Ik zal je geen verwijt maken, kerel,” begon Fabricius, „maar ik wil je wel ernstig waarschuwen om deze goddeloze weg te verlaten.”

Huig mompelde een paar onverstaanbare woorden.

„Kijk eens,” ging de dominee verder, „ik heb je al gezegd, dat ik je geen verwijt zal maken. Integendeel, ik wil proberen alles weer voor je in orde te brengen. „Hoe denk jij erover?” vroeg hij aan Floor, die juist binnenkwam.

„Het lijkt mij het beste, naar de achterkamer terug te gaan en

daar alles weer zo goed mogelijk in orde te maken. Hij zal vast wel wat geld in zijn zak gestopt hebben, dat moet hij natuurlijk eerst afgeven."

Terwijl hij dit zei, liep Floor op de dief toe, maar ineens deed hij een stap terug. „Huig Selkert, ben jij het?” vroeg hij verbaasd. „Dat had ik van jou nooit gedacht, jongen. Ik begrijp niet, hoe je zoiets durft te doen. Je had naar je baas moeten luisteren, Huig en op moeten houden met dat ongelukkige drinken.”

Huig liet hem stil praten. Hij bromde maar iets, doch deed ondertussen zijn best de beide zakken met geld zo goed mogelijk op te bergen. Deze buit wilde hij tenminste nog redden.

„Praat nu maar niet verder” kwam Fabricius ertussen, „hij ziet zelf wel in, dat hij verkeerd heeft gedaan. We moeten voortmaken, want elk ogenblik kan juffer Margriet thuis komen en die wil hem misschien wel aan de politie overleveren. Dat zou ik hem willen besparen.”

„Maar dan moet jij eerst het geld teruggeven, dat je bij je hebt, Huig!” zei Floor. Hij had de bewegingen van de knecht wel opgemerkt en begrepen, dat hij al een deel van de buit bij zich had.

„Nooit!” snauwde Huig.

„Wees nu niet zo koppig, Huig!” zei Floor, „doe je mantel af en geef het geld terug!”

Maar de knecht dacht er niet aan.

De dominee zag wel in, dat zij zo geen stap verder kwamen en stelde daarom voor, naar de kamer van juffer Margriet te gaan. Hij meende, dat Huig handelbaarder zou zijn, als de domineesvrouw er niet bij was.

Huig Selkert ademde verlicht. Dat leek hem niet kwaad.

Hier op deze bovenkamer kon hij nergens heen, maar in de kamer van Margriet zou hij wellicht nog een kansje maken.

„Nou, da's goed!” stemde Floor in; „laten we dan maar dadelijk gaan.”

Hij nam een blaker met een brandende kaars in de hand en daalde de trap af, gevolgd door Huig en de dominee.

Ondertussen maakte Huig zijn plan klaar.

Zodra Floor de deur van de achterkamer bereikt had, deed hij die open en wilde hij Huig naar binnen laten gaan.

Maar de knecht pakte hem onverwachts bij de arm, duwde hem de kamer in en holde de trap verder af. Zijn schoenen liet hij staan, daarvoor had hij nu geen tijd. Zo gelukte het hem de buitendeur te bereiken. Hij rende het steegje door, en pas toen hij in een van de buitenwijken was beland, kwam hij een beetje op adem.

„Ziezo,” mompelde hij, „die twee zakken met geld heb ik toch gered. Nu eerst maar eens een herberg op zoeken, om wat op mijn verhaal te komen.”

Al gauw had hij een kleine taveerne gevonden, waar hij een kroes bier bestelde om onder het genot daarvan eens rustig na te denken, over wat hem nu te doen stond.

Hij kon er vast op rekenen, dat Lange Margriet een klacht tegen hem zou indienen bij de schout en daarom leek het hem verstandig, Antwerpen maar eens een poosje te verlaten. Hij bezat nu veel geld en kon dus overal terecht.

Nog eens nadenkend over zijn avonturen in de oude kantwinkel, noemde hij zichzelf een domoor, omdat hij zo stom was geweest, die zak met geld te laten vallen. Daardoor had hij zichzelf lelijk verraden.

„En het waren warempel nog goudstukken ook,” bromde hij. „Jammer, echt jammer. Als dat volk boven er maar niet op afgekomen was, zou ik het nog wel gered hebben. Wat deden die er zich mee te bemoeien? Wacht maar: de wraak zal zoet zijn! Als ik de kans maar krijg! Ze zijn nog niet van Huig Selkert af, als zij dat maar weten!”

8. OM HET VERRADERSLOON.

Toen Margriet de Deure eindelijk thuis kwam, was zij niet weinig verwonderd in haar kamer Floor Berthem en dominee Fabricius bezig te zien met haar geld van de vloer op te rapen.

„Wat is hier gebeurd?” schreeuwde zij.

Zij keek naar het opengebroken muurkastje en naar het geldkistje, dat open op tafel stond.

„Er is ingebroken, juffer Margriet,” zei de dominee. Hij en Floor waren overeengekomen de naam van Huig niet te noemen. Dat zou hen in aanraking kunnen brengen met de politie en dit wilden zij zolang mogelijk vermijden.

„Een of andere onverlaat heeft zich toegang weten te verschaffen tot uw kamer en uw geld weten te vinden,” vertelde Fabricius verder.

„Is er veel weg?” vroeg Margriet.

„We missen twee zakjes met geldstukken,” zei Floor. „We hebben ze de dief nog willen ontnemen, maar hij was ons te vlug af.”

„Verschrikkelijk! Nou ben ik verloren! Mijn goede geld weg, waar ik zo hard voor heb geploeterd! O, wat moet ik nu toch beginnen!”

De beide mannen kregen medelijden met haar en verzekerden haar, dat zij hun best zouden doen, de schade zoveel mogelijk te vergoeden.

Het gezicht van Margriet begon bij het horen van deze woorden weer op te klaren, maar heel bescheiden zei ze: „Och heer, dat kan ik toch eigenlijk niet van u aannemen!”

„Doe het maar gerust. Je rekent maar eens uit, hoeveel schade je geleden hebt en dan zullen wij proberen dat geld voor u bij elkaar te krijgen.”

Margriet bedankte nu de heren voor haar hulp en beloofde zo gauw mogelijk het vermiste bedrag te zullen opgeven.

Zodra Fabricius en Floor vertrokken waren, ging Margriet bij de tafel zitten om de schade te overzien.

Het bleek, dat ze een aardig sommetje kwijt was. Wanneer dit echter door de dominee en Floor werd aangezuiverd, had zij geen cent schade. Zij bleef toch altijd nog een aardige winst maken in haar winkel; zij trok rente van uitgeleende gelden en de gereformeerden, met wie zij geregeld omging, steunden haar ook heel behoorlijk. Nee, ze behoefde nog niet over het verraden van de dominee en de anderen te denken. Dat kon zij altijd nog doen. 't Is waar, zo'n dominee bracht een belangrijke som op: vijftig karlijnen, dat was heus geen gekheid.

Maar mocht zij dat nu wel doen?

De dominee had haar altijd zo goed behandeld. Nu met deze inbraak was hij toch dadelijk bereid, haar de schade te vergoeden. Zo wist ze de gedachte aan verraad enige tijd terug te dingen. Doch lang duurde dit niet en eer er veertien dagen verlopen waren, had de geldzucht haar al weer stevig te pakken en besloot zij enkele gereformeerden te verraden en ook dominee Fabricius. Die laatste vooral zou haar een mooie duit in de kas brengen.

Moe van de lange voetreis, die hij gemaakt had, keerde Lubbert op zekere avond huiswaarts. Hij keek gek op, toen hij bemerkte, dat de winkeldeur al gesloten was.

Zou de vrouw uit zijn? Even proberen aan de zijdeur in het steegje.

Ook deze deur was gesloten, doch op zijn herhaald kloppen verscheen Margriet aan de achterdeur.

„Zo ben je daar?” vroeg ze. „Je moet nog even naar Jan Hendrikse gaan. Die wil nog iets uitzoeken voor zijn vrouw.”

Hoewel doodmoe, pakte Lubbert zijn dozen op en slofte weg om de opdracht te vervullen.

„Zie zo, scheef schepsel”, mompelde Margriet, „jij bent voorlopig van de kaart. Jan Hendrikse woont aan het andere eind van de stad en je zult een mooi poosje werk hebben, met daar heen te gaan. Je benen zijn niet best, maar je ogen zijn mij te scherp, Lubbert. Je zou te veel zien, als ik jou naar binnen liet!”

Ze liep tevreden haar achterkamer weer in. Daar zaten twee

geestelijken met papieren voor zich, onder het licht van de lamp. „Zie zo, heren,” zei ze „we kunnen er zeker van zijn, dat die knecht de eerste uren niet terug zal zijn. Pottekijkers kunnen we hier niet gebruiken.”

„Ik zal altijd zeggen, wat pater Eusebius zegt,” zei de oudste, „jij bent een uitnemende vrouw, die door je vele goede diensten de zegen van de heilige kerk waard bent.”

„Daar heb je gelijk aan,” zei de jongste. „Juffer Margriet is een voortreffelijk mens. Maar laten we nu opschieten, want we hebben niet veel tijd meer. We hebben nog maar twee namen op onze lijst en dat lijkt me niet voldoende. Juffer Margriet heeft gezegd, dat zij de vergaderplaats van de ketters kan aanwijzen, zodat we ze gemakkelijk kunnen vangen. Verder zal zij de prijs ontvangen, die er op het hoofd van de ketter Fabricius is gezet, terwijl wij de beloning ontvangen voor het aanbrenge van de andere ketters. Maar twee vind ik beslist onvoldoende. U moet met meer namen over de brug komen, juffer!”

Maar daarin had Margriet nu juist niet veel zin. Wanneer zij veel namen noemde, zou de buit van deze geestelijke heren groter zijn, dan het verradersloon, dat zij zou opstrijken. Dat wilde zij beslist niet en daarom besloot zij het lijstje zo klein mogelijk te houden.

„Als u nog meer namen wilt hebben heren,” begon zij, „kan ik u die gemakkelijk geven, maar niemand wil graag geven zonder tegelijk ook te nemen.”

„Wat bedoel je daarmee” vroeg de jongste. „Jij bent toch zeker wel tevreden met je portie en je zult ons toch de onze wel gunnen?”

„Ja zeker, maar ik vind, dat mij ook nog iets toekomt van die andere ketters. Ik heb de moeite gedaan om die ketters op te sporen; ik weet waar zij hun geheime samenkomsten houden en ik weet zelfs het wachtwoord, waarmee men in die vergaderingen kan doordringen. Me dunkt, dat zijn wel goede redenen om mij wat meer uit te betalen. Ik werk tenslotte niet om niets!”

„Ik zeg altijd was pater Eusebius zei,” begon de oudste. „De ar-

beider is zijn loon waardig en daarom vind ik, dat juffer Margriet wel het vierde part mag hebben van de gehele handel."

„Ik heb daar geen bezwaar tegen," meende de jongste, „als ik zeker wist, dat de plaats waar de ketters vergaderen hier niet ver vandaan is, zodat dit zaakje heel vlug kan worden afgehandeld.

Ha, dacht Margriet, dat gaat de goede kant uit.

„Als het daarop vastzit, heren, dan kan ik u spoedig tevreden stellen!"

Zij stond op en liep naar het luikje in de muur, waarvan zij het raampje opende. „Als de heren de moeite willen doen, even door dit raampje te kijken, kan ik hier de vergaderplaats aanwijzen," zei ze.

„Waar wij straks de oogst kunnen binnenhalen," vulde de jongste aan.

„Kom maar hier!" zei Margriet.

De beide heren stonden op. maar daar zij korter waren dan Margriet, die om haar lengte Lange Margriet werd genoemd, konden zij het steegje niet overzien. Zij konden niet vermoeden, dat de ketters zo dicht bij de oude kantwinkel hun vergadering hielden en daarom stelden zij zich tevreden met de wetenschap, dat de ketters zich in elk geval in de nabijheid bevonden. Ze gingen weer zitten, ook Margriet, die in haar zenuwachtigheid vergat het raampje te sluiten.

„Nu, hoe is het?" vroeg zij, toen ze haar plaats weer had ingenomen. „Hebben de heren nog bezwaren?"

„Volstrekt niet! Volstrekt niet!" zei de oudste haastig. „Ik houd me maar aan wat pater Eusebius altijd zei: Eén vrouw is wijzer en knapper, dan tien mannen."

„Als zij wijs is toch, zeker!" viel de jongste hem in de rede. „Maar laten we opschieten. We hebben nog maar twee namen op ons lijstje, dat is veel te weinig. Straks komen de gerechtsdienaars en dan zijn wij niet klaar. Laten we eens zien: de eerste is Christoffel Fabricius, ook wel Smit genoemd, een weggelopen Carmelieter monnik. De tweede is Floris Berthem....."

Juist op dit ogenblik liep Floor door het steegje. Hij was van plan naar het huis van de dominee te gaan, toen hij daar opeens, dank zij het openstaande raampje, zijn naam hoorde noemen. Natuurlijk bleef hij onmiddellijk staan en luisterde, of er nog meer zou volgen.

„Floriz Berthem, wie is dat?” hoorde hij vragen. „O, dat zal ik je later wel vertellen,” zei de oudste. „Ik vind, dat pater Eusebius gelijk heeft. Die zegt altijd: door vragen wordt men wijs. En wie is de derde?”

„Herman van der Woude!” hoorde Floor juffer Margriet zeggen.

„Waar woont hij?” werd er gevraagd.

„O, niet zo heel ver weg,” zei Margriet. In elk geval veel dichter bij, dan u denkt. Maar waar het precies is, zult ge straks wel vernemen. Dit kan ik je alvast wel vertellen, dat Floriz Berthem bij hem inwoont.”

Floor, die nog altijd in het steegje stond te luisteren, spitste zijn cren.

„En wie is nummer vier?” vroeg de jonge geestelijke. Het ging hem allemaal veel te langzaam.

Maar juist, toen Margriet de naam van de vierde wilde noemen, werd er op de voordeur geklopt.

„Dat zullen de heren van het gerecht zijn,” meende de schrijver. „Wil je maar even de deur openen, juffer Margriet?”

„Eerst eens horen, wie er is, voor ik de deur open doe!” Ze liep de winkel door en riep, achter de voordeur: „Wie is daar?”

„Doe maar gauw open, hoe langer, hoe lieverdje!” werd er geantwoord. „Ik ben het, Huig Selkert!”

Margriet, die de knop van de deur al in haar hand had, liet die haastig los en liep weer naar de achterkamer.

„Wat is er aan de hand?” vroeg de schrijver, „je ziet eruit, alsof je een geest gezien hebt!”

„Veel erger, er staat een dronken kerel aan de deur en die wil binnen gelaten worden.”

„Heb je wat met die man te maken?”

„Helemaal niets. Alleen is hij mij geld schuldig!”

„Doe open, Margriet!” klonk het van buiten, „doe open, hoe langer hoe lieverdje, ik kom jou je patakons.....”

„Waarom laat je hem er niet in?” vroeg de oudste. Als die vent daar nog lang staat te schreeuwen, brengt hij de hele buurt in opschudding. Wacht, ik zal hem wel even ontvangen, vind je dat goed? Ik zal hem wel gauw tot bedaren brengen.”

Dit zeggend, liep hij de winkel in, terwijl de jongste op zijn lippen beet van kwaadheid over dit vervelende oponthoud.

Juffer Margriet keek maar somber en beklaagde zich, dat die kerel juist op dit ogenblik verscheen. Zij was bang, dat hij er iets zou uitblaffen, dat voor haar minder voordelig zou zijn.

Ondertussen had de oudste de winkeldeur opengedaan.

„Wel mijn lieverdje,” begon Huig, „is dat een manier van doen om mij zolang te laten wachten, net nu ik zo'n hevige dorst heb?” Hij plofte bijna tegen de monnik aan en had niet zo gauw in de gaten, dat hij Margriet niet voor had. De monnik sloot onmiddellijk de deur achter Huig en deze kreeg pas door, met wie hij te doen had, toen ze de achterkamer naderden. Maar de ontdekking, dat er twee monniken in de kamer zaten, weerhield hem er niet van, ongestoord met zijn gebabbel door te gaan. Hij liep direkt op juffer Margriet af en stak haar zijn grove hand toe. De vrouw weigerde die aan te nemen.

„O, ik begrijp het al, mijn hoe langer hoe lieverdje, jij houdt niet van een lege hand, net zo min als ik van een half-volle kan. Maar dat heeft Huig geweten en hij heeft er rekening mee gehouden.

„Kijk eens hier,” ging hij voort, terwijl hij enkele geldstukken op tafel gooide, „wat zeg je daarvan? Is dat spekkie naar je bekkie? Eerwaarde, vind je niet, dat wij een aardig paar zijn? Wij passen precies bij elkaar: zij houdt van geld en ik van bier. Neem dit geld nu maar, morgen krijg je de rest!”

Hoe groot Margriets afkeer van de dronkaard ook was, nu hij met geld op tafel kwam, keek zij scherp toe. Ze hield de geldstukken onder het lamplicht en opeens schreeuwde zij: „Dief, lelijke

dief, die je bent! Daar heb je nu de vent, die mijn geldkist heeft opengebroken en het geld heeft gestolen."

Huig werd van schrik bijna nuchter. Hij herinnerde zich de inbraak heel goed, maar had erop gerekend, dat de kantverkoopster niet zou weten, dat hij het gedaan had. Nu dit wel het geval bleek te zijn, kon hij niet anders denken, of de dominee en Floor hadden het haar verteld. Op hetzelfde ogenblik nam hij zich voor, zich op die twee geducht te wreken.

„Dief? dief? Zeg, kan het niet wat kalmer," begon hij. „Hoe langer hoe lieverdje, hoe weet jij, dat ik een dief ben?"

„Dat zal ik je vertellen!" briepte Margriet. „Kijk, eerwaarde heren, hier staat het!" en tegelijk wees zij met de nagel van haar duim een puntje aan op het geldstuk. „Kijk maar, hier staat het!" „Staat daar mijn naam, lieverdje?" vroeg Huig. „Staat daar Huig Selkert, geboren te Leuven in het jaar 1530? Toe, laat me dat eens even zien!"

Hij duwde de oude monnik wat opzij en zag toen het borstbeeld van Karel V op een der munten staan.

„Nou maak je het toch te erg met me," lachte hij. „Ik graaf van Holland, nee dat is te bar!"

„Luistert maar niet naar dat geklets, heren" zei Margriet. „Ziet u dit puntje? Op elke karolijn heb ik zo'n teken gezet. Onlangs is mij een grote som gelds ontstolen en nu krijg ik een van mijn gemerkte geldstukken weer in handen. 't Is toch begrijpelijk, dat ik deze vent voor de dief houd!"

De beide monniken dachten, dat Huig nu wel door de mand zou vallen, maar dat hadden ze mis. Huig liet zich niet zo gemakkelijk van zijn stuk brengen. Door allerlei praatjes wist hij de schuld van zich af te schuiven en deed hij het voorkomen alsof de bewoners van de bovenverdieping de schuldigen waren.

Floor, die nog altijd in het steegje stond te luisteren, huiverde van zoveel laagheid. Hij was juist van plan weg te gaan, toen hij weer zijn naam hoorde noemen en hij begreep, dat het verstandig was nog even te luisteren.

Huig was naast Margriet gaan zitten en had haar in het oor

gefluisterd, dat hij meer wist, dan haar lief was en dat zij daarom maar eens over de brug moest komen. Hij eiste kort gezegd zijn aandeel in het verradersloon, waarin Margriet noodgedwongen toestemde.

„Ik hoop, dat we nu eindelijk verder kunnen gaan met ons werk,” zei de jongste geestelijke: „Wie is de vierde?”

Maar nauwelijks had hij deze vraag gedaan, of er werd weer op de deur geklopt. Margriet liep naar de winkel, maar nauwelijks had zij op haar vraag, wie daar was, het antwoord vernomen of zij deed vliegensvlug de winkeldeur open.

Enkele in het zwart geklede heren, gevolgd door enige hellebaardiers stapten de winkel binnen. Het waren de heren van het gerecht, die het achtervertrek binnenstapten en die nu begonnen te overleggen, hoe men op de beste manier het verdachte huis zou binnendringen.

9. DE OVERVAL.

Zodra Floor begreep, dat er heren van het gerecht bij Margriet in huis waren, meende hij genoeg te hebben gehoord. Het was nu zaak zijn vrienden zo vlug mogelijk te waarschuwen. Blijkbaar was de vrouw van dominee Fabricius nog thuis, want hij zag, dat er op de bovenverdieping nog licht brandde. Daarom liep hij geruisloos de trap op en stond al gauw in de kamer van dominee Fabricius.

„Hé Floor, ik dacht, dat jij in de vergadering was,” zei mevrouw vriendelijk; „of is er iets?” liet zij er dadelijk op volgen, toen ze het ernstige gezicht van de jongen zag.

„Ja, er is iets, mevrouw en zelfs iets heel ergs,” begon Floor. Toen ik hierheen op weg was, heb ik in het steegje toevallig, zouden we zeggen, als wij niet wisten, dat God alle dingen bestuurt, een gesprek afgeluisterd tussen Margriet en een paar monniken. Die oude kantverkoopster heeft de zaak verraden, mevrouw!

Daarom kom ik u waarschuwen; ga zo gauw mogelijk weg. Zie ergens een schuilplaats te vinden bij goede kennissen, maar blijf hier niet, geen minuut meer!"

„Maar mijn man dan, Floor?"

„Die ga ik nu direct waarschuwen, mevrouw, evenals Van der Woude en de anderen!"

Meteen was Floor weer verdwenen.

Mevrouw Fabricius, die wel begreep, dat het werkelijk ernst was, pakte in haast het nodige bijeen en vluchtte de woning van de verraadster uit.

Floor repte zich intussen naar de overkant, waar de broeders en zusters zich van geen kwaad bewust, luisterden naar de preek van dominee Fabricius. Daar de deur gesloten was, tikte Floor aan het raam en zei op fluisterende toon, dat de vergaderden zo vlug mogelijk een goed heenkomen moesten zoeken, omdat er elk ogenblik een inval gedaan kon worden. Daarop ging hij er zo vlug mogelijk vandoor.....

In de kamer van de kantverkoopster waren de heren het erover eens geworden, dat zij nu onmiddellijk een inval moesten doen in die ketterse vergadering, die in het huis van de wapensmid gehouden werd. Margriet vertelde hun het wachtwoord. Zij meende, dat wanneer de deur maar eenmaal open was, men de kettters zonder veel moeite allen gevangen zou kunnen nemen. De zaak moest zo stil mogelijk worden uitgevoerd. Men kende de stemming van het volk in Antwerpen. Rooms of niet-rooms, men was in die vrije handelsstad niet gediend van de kettervervolgning. Er werd al veel gemopperd in de stad en er behoefde niet veel te gebeuren om een oproer te doen uitbreken.

Daarom was het raadzaam, zo stil mogelijk te werk te gaan en alle uitgangen te bezetten. Juffer Margriet moest door het wachtwoord de deur geopend zien te krijgen en als dat eenmaal gebeurd was, zouden de anderen direct toeslaan.

Juist stond Margriet gereed door de zijdeur in het steegje haar huis te verlaten, toen Lubbert kwam aanhinken. De vrouw begreep, dat het niet mooier kon treffen. Lubbert immers, zou nog

gemakkelijker toegang krijgen tot de vergadering dan zijzelf. Met een honigzoete stem riep zij hem toe, dat zij op dit oogenblik haar huisdeur niet kon openen, doch dat hij maar naar de vergadering moest gaan. De eerlijke knecht, die niet het minste kwaad vermoedde, pakte zijn dozen weer op en hinkte naar de overkant. Margriet zei de heren, dat zij zich nu gereed moesten houden, om, zodra daarginds de deur geopend werd, toe te snellen en mee naar binnen te gaan.

Lubbert klopte dus aan en omdat men niet dadelijk opendeed, riep hij tamelijk luid het wachtwoord. Hij hoorde, dat er binnen druk gepraat werd. Blijkbaar was men daar in gesprek.

Eindelijk hoorde hij van binnen roepen: „Ben jij daar, Lubbert?” „Ja zeker, doe toch gauw open!”

„Ben je alleen, Lubbert?”

„Helemaal alleen!”

„Maar zie je dan niemand in de steeg?” werd er nu weer gevraagd.

Lubbert begreep er niets van, maar goed, hij zou even goed rondkijken. Daarop deelde hij mee, dat hij geen levende ziel kon ontdekken en vroeg of zij nu haast de deur wilden opendoen.

„Heb je dan Floor Berthem niet gezien?” werd er weer gevraagd.

„Welnee, ik heb geen Floor gezien!”

Weer hoorde hij daarbinnen gemompel, maar het duurde nu toch niet lang meer of de deur ging open en de kreupele knecht hinkte naar binnen. Het kostte nogal wat moeite, om met zijn dozen door de nauwe opening te komen en daardoor duurde het net even te lang voor hij binnen was.

Hierop had de listige Margriet gerekend.

Met één sprong bereikte zij nu de geopende deur van de wapensmid, op de voet gevolgd door de hellebaardiers. Juist toen zij bij de deur was, wilde men die van binnen weer sluiten, maar Margriet zorgde ervoor, dat dit niet gebeurde. En zo kregen de heren van het gerecht en de soldaten de gelegenheid de vergadering te overrompelen.

Nauwelijks zag Herman van der Woude, dat er vreemd volk binnendrong of hij greep een stoel en sloeg met één klap de lamp van de zolder. Daardoor was het ineens stikdonker en van deze duisternis wisten velen gebruik te maken om te ontkomen. Misschien zou men niets hebben gevangen, als die dronkaard van een Huig Selkert er niet geweest was. Hij was in het huis van de wapensmid heel goed bekend en zodoende gelukte het hem al gauw licht te krijgen. Bij dat licht zagen de vervolgers kans een paar vrouwen, dominee Fabricius en Lubbert te grijpen. Alle anderen hadden kans gezien langs een zijtrap te ontsnappen. De buit had heel wat groter kunnen zijn, maar in elk geval was de dominee toch gevangen genomen en dat was heel belangrijk.

Nadat de overval was afgelopen, snelde Margriet naar haar huis, maar toen zij de deur in het steegje wilde binnengaan, werd haar dit door Huig Selkert belet. De knecht had in het huis van zijn vroegere baas een paar kannen bier aangetroffen en terwijl de hellebaardiers hun best deden om kettters te vangen, ging hij eens lekker zitten drinken. Daarna liep hij naar buiten en zag juist Margriet voor de deur van haar huis staan. Hij pakte de kantverkoopster bij de arm en dwong haar met hem mee te lopen, de ene straat in en de andere uit. Hoe Margriet ook tegen-spartelde, het hielp haar niets en pas nadat ze zo een uur hadden rondgelopen, liet hij haar gaan en zocht Huig zijn kosthuis op. Margriet was heel blij, dat zij van die kwelgeest verlost was. Zij haastte zich naar bed, in de hoop alles te kunnen vergeten, wat er die avond gebeurd was.

Maar dat viel tegen.

De verkwikkende slaap bleef uit. Hoe zij ook woelde en draaide in haar bed, de slaap wilde niet komen. Telkens zag zij het bleke gezicht van dominee Fabricius voor zich. Deze man had haar nooit geen spat kwaad gedaan, integendeel hij had haar steeds veel vriendelijkheid bewezen en nu was hij door haar schuld in handen van zijn vijanden gevallen.

Haar geweten begon wakker te worden.

Om het ellendige verradersloon te kunnen opstrijken, had zij een

onschuldig mens aan zijn beulen overgeleverd. Dat maakte haar nu angstig en onrustig. Zij had zo vaak de vergaderingen der gereformeerden bijgewoond, dat zij heel goed wist, waar zij met haar ellende heen moest. Zij had de naam van de Heere Jezus, als de enige Redder van zondaren, dikwijls genoeg horen noemen. Als zij nu in haar ellende de toevlucht maar tot Hem had genomen, zou zij zeker tot rust zijn gekomen. Maar zie, dat deed zij niet en zo bleef zij overgelaten aan haar angst en wroeging, die de slaap uit haar ogen verdreef.

10. IN DE GEVANGENIS.

Op heel hardhandige wijze werden dominee Fabricius en Lubbert naar de gevangenis gebracht. Wanneer zij niet vlug genoeg liepen naar de zin van de soldaten, voelden ze al gauw de punt van de hellebaard in hun rug prikken.

Het was voor de beide mannen een grote troost, dat zij in hetzelfde hok werden opgesloten.

't Was een smerig hok. Men had zelfs niet de moeite genomen wat stro op de grond te leggen. Ze moesten zich maar op de harde vloer uitstrekken.

Van slapen kon natuurlijk geen sprake zijn. Trouwens, daarvoor kregen ze niet eens de tijd. Nog slechts een half uur waren ze opgesloten, toen er een paar heren verschenen, die de namen wilden weten van de andere kettters, die met hen in de vergadering waren geweest.

De dominee en Lubbert dachten er niet aan, die namen te noemen.

„Dan zullen we jullie morgen wel op de pijnbank aan het praten krijgen!” werd hun toegevoegd. „De pijnbank heeft al heel wat stommen de spraak teruggegeven!”

Werkelijk werden ze de volgende dag gehaald, voor een pijnlijke ondervraging. Het was een akelige, donkere kamer, waar

dat gebeurde. De beide mannen leden vreselijke pijnen, maar met geen woord reipten zij over hun broeders en zusters.

„De Heiland heeft voor ons nog veel groter smart doorstaan,” zei Fabricius; „zouden wij dan dit beetje pijn niet voor Hem willen verduren? Meer dan ons lichaam pijnigen en doden kunt ge toch niet!”

Toen men begreep, dat de beide kettters zelfs door de felste pijnen niet tot andere gedachten waren te brengen, beproefde men het op een andere manier. Men probeerde het nu, door de dominee allerlei mooie beloften te doen. Als hij zijn geloof liet varen, zou hij weer naar zijn vrouw mogen terugkeren. Men zou ervoor zorgen, dat hij een goed betaalde baan kreeg, zodat hij voortaan zonder zorg zou kunnen leven. Hij moest toch ook om zijn vrouw denken! En zelf was hij immers ook nog zo jong. Wat had hij eraan, nu al te moeten sterven?

Maar al deze praatjes baatten niets. Dominee Fabricius bleef standvastig en ook de kreupele Lubbert liet zich niet verleiden om de Heere Jezus te verloochenen.

„De Heiland heeft het ons voorspeld, heren, dat het zo gaan zou,” zei Fabricius. „Hij heeft gezegd: Vreest geen der dingen, die gij lijden zult. Ziet de duivel zal enigen van u in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt en Hij voegde eraan toe: Weest getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens. Dat is de reden, dat wij zelfs onder de felste pijnen, nog zo goedsmoeds zijn. Gij kunt met ons doen, wat ge wilt, maar wij blijven de Heiland getrouw. Hij zal ons staande houden en ons bloed wreken!”

Woedend, omdat zij bij deze kettters niets konden bereiken, werden zij weer naar hun hok teruggebracht. Ze waren geen van beiden in staat te lopen, zo had men hen gepijnigd en daarom moest men hen naar hun cel dragen.

Met zulke verharde kettters wilden zij niet het minste medelijden hebben en nog diezelfde dag werd het doodvonnis over hen uitgesproken. Fabricius en Lubbert zouden beiden levend worden verbrand!

Men had hen echter zo toegetakeld, dat het vonnis niet direct aan hen kon worden voltrokken. Eerst moesten hun wonden weer genezen zijn. En zo kwam het, dat zij nog dagen en weken in hun vunzig hok moesten doorbrengen. Zij kregen nauwelijks genoeg te eten en toch bleven zij vol goede moed. Vooral dominee Fabricius. Lubbert had nog wel eens dagen, waarop hij de moed verloor. Maar altijd wist de dominee hem weer uit de put te halen.

Toen zijn handen zover genezen waren, dat hij weer kon schrijven, vroeg Fabricius of hij papier en inkt kon krijgen. Hij wilde graag enkele brieven schrijven. Tegen alle verwachting in, werd dit verzoek toegestaan.

Allereerst schreef hij aan zijn vrienden. „Ik dacht,” zo schreef hij, „onder de pijniging: Ach Heere! hoe zal ik dit kunnen lijden? Moet het nog lang duren? En ziet, toen kwam mij in gedachten, dat de helse pijnen veel zwaarder zouden zijn en..... dat die eeuwig duren. Zo troostte de Heere mij midden in de pijnen. Hij schonk mij het uitzicht op de eeuwige erfenis, die voor mij is weggelegd, zo zelfs, dat ik desnoods op de pijnbank had willen sterven. Als het zover was, dat ik dacht het niet langer meer te kunnen verdragen, nam de Heere ineens de pijnen weg en leek het of mijn ledematen verdoofd waren. Daarvoor dank ik de Heere. Mijn geloof staat vast!”

Ook aan zijn vrouw schreef hij een hartelijke brief en zei daarin o.m.: „Het behaagt de Heere ons voor een tijd te scheiden. Aan die God geef ik u, lieve vrouw, over als een getrouw Vader. Blijf bij Hem, Hij zal je naar lichaam en ziel verzorgen.”

Zo heeft dominee Fabricius in de gevangenis vrienden en vreemden vertroost, versterkt en opgewekt ten goede.

Zelfs heeft hij een brief geschreven aan Lange Margriet, die om het verradersloon te kunnen bemachtigen, hem aan zijn vijanden had overgeleverd. Hij schreef daarin, dat hij om Jezus' wil haar wilde vergeven, wat zij aan hem had misdaan en hij vermaande haar, met haar zonden de toevlucht te nemen tot de Heere Jezus.

Ook Lubbert leed veel.

Maar geen ogenblik verloor hij zijn vertrouwen op de Heiland. Hij moest zich met geweld dwingen om stil het lijden te aanvaarden uit Gods hand en hij was er vaak verbaasd over, dat de dominee in zijn bittere ellende nog lofzangen kon zingen ter ere van God.

Zover kon Lubbert het niet brengen.

Maar de lange gesprekken, die Fabricius met Lubbert hield, deden hem telkens weer opveren. Het deed hen het meeste verdriet, dat de kantverkoopster om een handvol geld, hen ver-raden had. Zij betreurden het, niet voor henzelf, maar voor haar, dat zij zo'n gruwelstuk had durven bedrijven, nog wel onder de schijn van bij de gemeente te behoren.

Dagelijks baden zij voor haar bekering.

Zo brachten zij hun dagen door in de gevangenis. Het waren diep treurige dagen, maar de hoop op de beloften van de Heiland hield hen al die tijd staande tot de dag, waarop zij het offer van hun leven zouden moeten brengen.

11. BUITEN DE GEVANGENIS.

In de nacht van de overval waren Herman van der Woude, Floor Berthem en enkele anderen de stad uitgevlucht. Maar na verloop van enkele dagen kwamen zij toch weer tersluiks de stad binnen. Ze wilden de achtergeblevenen opzoeken en overleggen of er iets gedaan kon worden om de gevangenen te bevrijden.

Zij hadden daarbij de bevolking van Antwerpen op de hand. Deze was er volstrekt niet over te spreken, dat de inquisitie in de stad was ingevoerd. Het stadsbestuur had zelfs geprotesteerd tegen de afkondiging van de plakaten en hoewel het de voorschriften moest handhaven, liet het toch de geheime samenkomsten van de gereformeerden oogluikend toe. Het volk was de laatste dagen zelfs zó oproerig geworden, dat de heren van het geestelijk

gerecht aan landvoogdes Margaretha in Brussel verzocht hadden, wat meer soldaten te zenden, opdat zij ongestoord tegen de kettters zouden kunnen optreden.

Natuurlijk maakte de wapensmid met zijn vrienden van de stemming onder het volk een dankbaar gebruik. Niet, dat zij de mensen wilden opzetten tegen de regering, zeer zeker niet. Maar wel probeerden zij, waar zij maar konden, de leer van de hervorming te verbreiden. En dat deden ze met goed gevolg. De geestelijke heren beklaagden zich hierover bij het stadsbestuur, maar ze kregen ten antwoord, dat men de mensen toch niet kon beletten God te prijzen. Daartegen kon de roomse kerk toch geen bezwaar hebben?

Woedend waren ze over dit antwoord en zij besloten hun tijd af te wachten, om alle kettters, als het kon, met één slag uit te roeien.

Het volk was op de hand van de gereformeerden, dat bleek duidelijk. Vaak groepten de mensen voor de gevangenis samen en dan zongen ze geestelijke liederen en psalmen, om daarmee hun afkeer van de inquisitie tot uitdrukking te brengen.

Dit zingen was wel mooi, maar het gebeurde niet uit goede motieven. Men deed het enkel om de heren van de inquisitie te plagen. De meesten deden mee met de grote hoop en hierdoor ontstonden allerlei baldadigheden, die niet in het voordeel van de gereformeerden werkten.

De wapensmid bedroefde zich hierover. Hij had van deze stemming zo graag gebruik gemaakt, om als het mogelijk was, heel Antwerpen voor de gereformeerde leer te winnen. Doch dat gebeurde helaas niet.

De mensen waren slechts uit op relletjes. Het waren maar enkelen, die zich uit overtuiging bij de gereformeerden aansloten. Onder hen bevonden zich vooraanstaande en invloedrijke mannen en daardoor was het mogelijk, dat de gereformeerden zich weer openlijk op straat durfden vertonen.

Intussen zaten de gevangenen nog steeds opgesloten. Herman en Floor hadden op allerlei manieren geprobeerd hen te bevrij-

den, maar geen enkele poging, die zij hadden aangewend, was gelukt. Als zij voor de gevangenis, tussen het volk stonden, was het wel eens een enkele maal gelukt de dominee en Lubbert te zien. Dat gebeurde, als de gevangenen zich sterk genoeg voelden om zich aan het traliewerk omhoog te heffen.

Nadat de mannen ruim twaalf weken in de gevangenis hadden doorgebracht, waren eindelijk hun wonden genezen. In die tijd was de onrust onder het volk ook wat bedaard en de heren van het gerecht meenden daarom, dat het nu de juiste tijd was, om het vonnis aan hen te voltrekken.

De dag, waarop de terechtstelling was bepaald, was 4 oktober. Dit bericht ging als een lopend vuurtje onder het volk rond. De mensen meenden, dat men hen niet in het openbaar op de markt, maar op de binnenplaats van de gevangenis wilde terechtstellen. Een massa volk schoolde samen rond de gevangenis. Er werd geschreeuwd, dat men de gevangenismuren stuk zou slaan, als ze de gevangenen niet te zien zouden krijgen.

Eerst nadat Fabricius en Lubbert de mensen door het tralievenster van hun cel hadden toegesproken en hen hadden geraden rustig te blijven, bedaarde de herrie wat.

„Als jullie morgen op de markt komen, zullen we jullie verlossen!” werd er geschreeuwd. „Houden jullie de moed er maar in!” riepen weer anderen. „Morgen is het onze tijd!”

Maar Fabricius had hier geen oren naar. Hij deed zijn best, het volk tot andere gedachten te brengen.

„Ik heb er mij op voorbereid om morgen de hemel in te gaan,” zei hij „en mijn vriend Lubbert ook. Blijven jullie dus bedaard, mensen, anders krijg je moeite met de overheid en gebeuren er ongelukken.”

Doch de mensen wilden hiervan niets weten. Oorverdovend was het geschreeuw: „Morgen! morgen!”

De hele nacht bleven de mensen voor de gevangenis. Ze bewaakten de deuren en zongen nu en dan psalmen.

Zo brak de vierde oktober ¹⁾ aan.

¹⁾ 1564

12. DE ZWARTE DAG.

Op de Grote Markt is de brandstapel gereed gemaakt. Hij is zo groot, dat men er twee mensen tegelijk op kan terechtstellen. Rondom deze brandstapel is al veel volk bijeen. De meesten zijn gekomen uit nieuwsgierigheid. Zij willen deze executie beslist meemaken en beseffen niet, welk een gruwel hier straks zal plaats vinden.

Maar ook in de straten is het druk.

Vooraf in de buurt van de gevangenis is veel volk bijeengestroomd. Aan hun uitlatingen te horen, hebben zij heimelijk het plan, de beide martelaars te verlossen.

Toen de beul met zijn rakkers bij de brandstapel verscheen, ging er een gemor op uit het volk. Men was het met deze terechtstelling niet eens, dat was duidelijk genoeg te merken.

Opeens dringt een jonge vent naar voren. Hij staat wat onvast op de benen, maar hij weet toch tussen het volk door te komen en de beul te bereiken. Hij schudt hem stevig de hand en staat dan lachend een praatje met hem te maken.

„Dat is Huig Selkert, de knecht van de wapensmid,” zegt er een, „die dronkelap, die door zijn baas is weggejaagd!”

Werkelijk was het Huig Selkert.

Wegens zijn voortdurende dronkenschap was hij uit de stad verbannen, maar enkele dagen geleden was hij stiekum teruggekeerd en had vriendschap gesloten met de beul. Dit was de reden, waarom men hem stil liet blijven. Een beul had doorgaans geen vrienden.

Huig had een hoogrode kleur. Sinds de vorige dag had hij weer schrikkelijk gedronken; dat was goed aan hem te zien.

Nog maar kort stond Huig met de beul te praten, toen er uit een der straten, die op de markt uitliepen een grote stoet volk naderde.

Voorop reed de markgraaf van Antwerpen te paard, vergezeld door de schout en de schepenen.

Tussen het volk, dat de stoet vergezeld, bevonden zich ook Herman van der Woude en Floor Berthem.

Omringd door een groot aantal hellebaardiers en soldaten liepen daar de beide gevangenen, stevig geboeid. Maar hun gezichten straalden van vreugde. Fabricius scheen een held te zijn, die zich bewust was, de overwinning te hebben behaald.

Ook het hart van Lubbert, die naast zijn vriend voortdachte, sprong op van vreugde bij de gedachte, dat hij nu spoedig bij de Heere zou zijn.

Het was Herman van der Woude, die door de soldaten wist heen te glippen. Hij greep de hand van Lubbert en sprak hem moed in. Maar dat was heel niet nodig, want de gevangene antwoordde vrolijk: „De Heere is mijn Herder, mij ontbreekt niets!”

Dicht bij de brandstapel gekomen, werd de stoet opgehouden door Huig Selkert, die met enkele losbollen zingende hen tegemoet liep. Hij stevende regelrecht op dominee Fabricius af. Hij was nog niet vergeten, dat die dominee hem had tegengewerkt, toen hij bezig was het geld van Lange Margriet te stelen.

Nu was voor Huig het uur van de wraak gekomen. Hij stak zijn beide handen naar Fabricius uit en schreeuwde:

„Als 't lukt, dan zullen deze handen,
Jouw ketters lichaam nu verbranden!”

„Wat doet die vent daar?” werd er geroepen. „Gooi die dronkaard op zij!” riep een ander: „Slaat hem maar dood!” schreeuwde een matroos; „hij is toch maar ballast!”

Huig hoorde deze kreten en hij kreeg het knap benauwd. In zijn angst scharrelde hij tussen de soldaten door en kwam zo vlak in de nabijheid van de gevangenen te lopen. Hij hoopte, dat hij hier veilig zou zijn, maar dat was hij niet. Er waren mannen, die hem met geweld wilden wegslepen en dat zou gebeurd zijn ook, als Fabricius niet tussenbeide was gekomen.

„Mannen, laat die man met vrede,” zei de dominee. „Jullie komt de wraak niet toe. Proberen jullie ook maar niet, om mij te ver-

lossen en maakt vooral geen oproer. Laat de Heere Zijn werk in mij volbrengen.”¹⁾)

Toen hij een achttal gereformeerden tussen het volk ontdekte, sprak hij hun bemoedigend toe: „Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb het geloof behouden. Nu is voor mij weggelegd de kroon der gerechtigheid,” zei hij.

Maar de mensen drongen nog meer op de gevangenen aan. De markgraaf zag dit met verbeten woede. Hij meende, dat het volk de beide gevangenen wilde verlossen. Daarom snauwde hij zijn soldaten toe: „Vlug! vooruit! sla dood!”

Toen weken de mensen toch even achteruit. Doch als Fabricius slechts één woord had gesproken, zouden honderden handen bereid geweest zijn, hem en Lubbert te bevrijden.

Doch dat deed Fabricius niet.

Hij meende zich stil te moeten onderwerpen aan Gods wil en wenste niet, dat er om zijnentwil geweld werd gebruikt.

Nu was de brandstapel bereikt.

In een dubbele rij werden de schutters met geladen geweren eromheen geplaatst. Zij kregen opdracht onmiddellijk te schieten, wanneer het volk opdrong om de gevangenen te bevrijden.

Huig Selkert drong zich weer naar voren.

Hij ging vlak voor Fabricius staan en snauwde hem toe: „Jij hebt mij bij juffer Margriet te pakken gehad, maar nu komt straks de afrekening.”

„Voor jou komt er eenmaal ook een afrekening, jongen!” zuchtte de dominee; „denk daaraan, voor het te laat is!”

Een van de geestelijken, die bij Margriet op bezoek was geweest, riep dadelijk: „Houd je mond, ketter! Ik wil jouw gruwelijke woorden niet aanhoren. Over een paar uur kun jij net zoveel spreken, als je wilt!”

„Precies,” grinnikte een ander. „Ik zeg maar net als pater Eusebius altijd zegt: We moeten die ketters zo gauw mogelijk de mond stoppen. Vooruit beul, doe je werk!”

¹⁾ eigen woorden van Fabricius

De beide martelaars werden nu op de brandstapel gezet en stevig aan de paal, die er middenin stond, vastgebonden.

Er steeg een kreet van verontwaardiging op uit het volk.

Dan opeens hoorde men zingen. Het was de dominee, die psalm 130 vers 1 begon te zingen. Nauwelijks had hij de eerste regel gezongen of velen uit het volk zongen mee:

Uyt de diepten, o Heere,
Mijner benauwtheyt groot,
Roep ick tot U, gaer seere,
In mijnen angst en noot.
Heer, wil mijn stem verhooren,
Want het nu tijd sijn sal;
Laat komen tot Uw ooren,
Mijn klachtig bidden al.

Nauwelijks was dit lied gezongen, of Fabricius zette een tweede psalm in. Het was psalm 42 vers 3, dat ook weer door velen der omstanders werd meegezongen:

Waarom wilt gij u soo quellen,
En beroert sijn, o siel mijn?
Wilt gansch uw hoop op God stellen,
Van u sal Hij gedanckt sijn:
Als Hij door Sijn aanschijn klaer,
Sal wech nemen, uw kruys swaer,
Dies, o God, van mij niet wijcket,
Want mijn hert mij gansch beswijcket

De markgraaf stond te trappelen van kwaadheid.

„Zwijgt!” schreeuwde hij tot het volk, „of ik zal op jullie laten schieten!”

Maar het volk stoorde zich niet aan dit dreigement, en zong rustig door.

Werkelijk gaf de markgraaf nu bevel aan de schutters vuur te

geven. Slechts enkelen voldeden aan dit bevel. De meesten bedankten ervoor. Juist wilde de wapensmid de mensen aanraden zich rustig te houden toen hij dodelijk werd getroffen. Ook anderen werden geraakt. Maar nu barstte de woede van het volk pas goed los. In een ogenblik vlogen honderden stenen door de lucht. Ze waren alle gericht op de soldaten, die het daardoor hevig benauwd kregen.

Er ontstond en geweldige verwarring en ondertussen begon de houtmijt te branden, want de beul had kans gezien inderhaast het vuur bij het hout te brengen.

Nu keerde zich de woede van het volk tegen de beul, die een hagelbui van stenen naar zijn hoofd kreeg. Hij, met zijn helpers, maakte dat hij wegkwam.

Daarop waren de schout, de markgraaf en de geestelijken aan de beurt.

Hij schreeuwde nog, dat de burgers hem helpen moesten. Hij had er geen schuld aan, dat deze mensen verbrand werden, zo riep hij. Het was eenvoudig een bevel van de koning, waaraan zij moesten gehoorzamen.

Maar niemand luisterde naar zijn praatjes. Het bleef stenen regenen en daarom gaf hij zijn paard de sporen en rende weg, gevolgd door de schout en de schepenen.

„Nu moeten we de gevangenen verlossen, mensen!” werd er geroepen.

Het zag er werkelijk naar uit, dat Fabricius en Lubbert van de brandstapel gehaald zouden worden.

Een der paters, die dit begreep, werd razend en brulde: „Ik geef honderd patakons aan de man, die Fabricius wil doodslaan, zodat het volk hem niet verlossen kan!”

„Ik ben je man, eerwaarde heer!” zei Huig Selkert, die onmiddellijk op de pater was toegelopen, zodra hij dit hoorde. „Geef mij het geld maar en dan zal ik mijn leven wagen, om die ketter dood te slaan!”

„Je hebt mijn woord, jongen, en de zegen van de kerk,” zei de pater, „schiet nu op, want anders kom je te laat!”

Huig raapte een hamer op, beklom vlug de ladder, die tegen de brandstapel stond en door de vlammen heenlopend sloeg hij dominee Fabricius op het hoofd.

De omstanders, die begrepen, wat hij wilde, snelden toe. Enkelen beklommen ook de ladder, maar kwamen voor Fabricius helaas te laat. Maar toen Huig ook Lubbert met de hamer op zijn hoofd wilde slaan, hadden ze hem te pakken en legden hem op de brandstapel neer. Men bond hem aan handen en voeten en liet hem zo liggen. Anderen hadden ondertussen deze gelegenheid te baat genomen om Lubbert van de brandstapel af te halen. Dit gelukte en in triumf werd de kreupele knecht door de menigte weggeleid en in veiligheid gebracht. Huig werd aan zijn lot overgelaten.

Hij ging vreselijk tekeer, want hij zag aankomen, dat hij nu levend zou verbranden.

Hij schreeuwde in zijn doodsangst als een mager varken en door dit schreeuwen werd Floor Berthem opmerkzaam op hem gemaakt. Floor snelde naar de brandstapel, beklom de ladder en wist Huig nog net op het nippertje van de vuurdood te redden. Hij sjouwt met hem de ladder af, maar nauwelijks zien sommigen wat er gebeurt, of hun woede keert zich tegen Huig Selkert. Het kostte Floor heel veel moeite hun te bepraten. Ze wilden hem rustig in het vuur laten liggen. Anderen schreeuwden, dat hij in het water gesmeten moest worden. Maar ondanks al deze tegenstand gelukte het Floor toch Huig weg te slepen. Hij bracht hem in hetzelfde huis, waarheen ook Lubbert was gebracht.

Het volk bleef nog op de markt.

De vlammen van de brandstapel laaiden hoog op en hoe hoger zij gingen, des te meer nam de opgewondenheid van de mensen toe.

Ze dansten rondom de houtmijt, ze zongen nu eens psalmen en dan weer spotverzen op de geestelijken. Aan alles was te merken, dat de bevolking van Antwerpen afkerig stond tegenover elke geloofsvervolgung.

Opeens ontstaat er een buitengewone beweging onder het volk.

Men dringt elkaar van de markt af en allerlei kreten worden gehoord.

„Weg met de priesters!” wordt er geroepen.

„Weg met de inquisitie! Weg met de verraders! Weg met Lange Margriet!”

Lange Margriet.

Deze woorden werkten als een vonk in het kruitvat. Zij was de schuldige.

Zij had deze zwarte dag op haar rekening staan. Het getier van het volk neemt met de minuut toe. Bij de schout worden de ruiten ingegooid en dan opeens klinkt de roep: „Op naar juffer Margriet! Op naar die gierige kantverkoopster!”

O, Lange Margriet, wat staat je nu te wachten?

13. DE VERGELDING.

Juffer Margriet was thuis. Maar zij vond daar geen rust. Haar geweten klaagde haar aan. Zij had, om het verradersloon te bemachtigen, een man aan zijn vijanden overgeleverd, die haar nooit enig kwaad had gedaan. 't Was nu leeg en stil in haar huis. En juist die stilte kon zij niet verdragen. Daarom besloot zij er vandoor te gaan.

Zij sloot haar winkel, stopte de zakken met geld bij zich en ging door de zijdeur, die zij vergat te sluiten, het huis uit.

Zij sloeg de weg in langs de kade en zwierf eenzaam door de nu stille straten. Maar ook daar hoorde zij de stem van haar geweten, die haar heftig aanklaagde.

Opeens vernam zij in de verte een hevig rumoer.

Ha, daar waren tenminste mensen.

Daar wilde zij heen, want daar zou die wrede stem wel verstommen.

Zo spoedde zij zich dan, op het geluid afgaande, naar de mensenmenigte, niet wetend, dat zij op deze manier haar vijanden in de armen liep.

Nauwelijks had zij de straat bereikt, waarin de mensenmassa zich bevond, of zij werd herkend.

„Daar is Lange Margriet!” werd er opeens geroepen. „Daar is Lange Margriet, de lelijke verraadster! Mensen, nu gooiën we haar in het water!”

„Nee!” schreeuwden anderen weer, „het water is te goed voor haar! We moeten haar ophangen!

„Ja juist, ophangen moeten we dit wijf, dat is het allerbeste!”

„Waarom zouden we met die feeks zo'n omslag maken?” schreeuwde weer een ander. „We hebben hier stenen genoeg. Laten we haar stenigen!”

Al spoedig regende het nu stenen in de richting van Margriet. Jammerend en gillend wilde zij de menigte ontwijken, maar dat lukte haar niet. Zij worstelde wat zij kon, om aan de greep van haar vijanden te ontkomen en bij die worsteling ontviel haar een zak met karolijnen.

Nauwelijks zagen de mensen geld over de straat rollen of zij lieten Margriet voor wat zij was en begonnen te grabbelen om de buit machtig te worden. Allen rolden over elkaar heen om het geld weg te grissen.

Had Margriet deze schone gelegenheid nu maar gebruikt om er tussenuit te knippen, dan was het misschien nog goed, met haar afgelopen. Maar dat deed zij niet.

Daarvoor was haar geldzucht veel te groot. Wat dacht dit volk wel?

Meende men nu er met haar geld vandoor te kunnen gaan? Wacht, dat zou zij hun wel anders leren. Als een dwaas begon zij mee te grabbelen. Zij rukte sommige mensen het geld weer uit de handen, krabde en beet, wat zij kon en zo gelukte het haar nog menig geldstuk te veroveren.

Maar dat namen de mensen natuurlijk niet.

„Wat denkt dat wijf wel? Wil zij nu ons haar verradersloon weer ontfutselen? Dat zal niet gebeuren! Mensen, kleedt haar uit! Misschien heeft zij nog wel meer geld bij zich!”

Dat voorstel vond gretig bijval.

Margriet werd op de grond gegooid en nu duurde het kort of al haar zakken met geld rolden over de straat: patakons, karolijnen en guldens. Men viel over elkaar heen om zoveel mogelijk machtig te worden. Ook nu weer poogde de ongelukkige vrouw haar geld te behouden, maar zij tobde tevergeefs. Ze kreeg stoten en klappen en haar gejammer klonk akelig in het rond.

Gelukkig was er iemand, die medelijden met haar kreeg. Hij trok haar uit het gedrang, sukkelde met haar enige straten door en bracht haar toen in een huis, waar zij geen last meer zou hebben van haar vijanden.

Eigenaardig genoeg was dit hetzelfde huis, waarheen ook Lubbert en Huig Selkert waren gebracht.

Toen de geldstukken van de oude kantverkoopster zo'n beetje verdeeld waren en er in elk geval op straat geen geld meer te vinden was, kwam er iemand op de gedachte naar het huis van Margriet de Deure te gaan. Zij zou, meende men, veel meer geld hebben, dan zij bij zich had en daarom waren vooral de lui, die bij de grabbelpartij niets te pakken hadden kunnen krijgen, ervoor te vinden, een bezoek aan haar huis te brengen.

Schreeuwend en tierend trokken zij naar de oude kantwinkel, maar vonden de deur gesloten. Toen enkelen echter eens in het steegje gingen kijken, bleek de zijdeur open te staan, zodat zij zo maar konden binnengaan.

Men drong de trap op, die naar de achterkamer leidde en op een ogenblik waren er zoveel mensen op die trap, dat deze dreigde te bezwijken. Dat gebeurde echter niet en al spoedig vulde de kamer zich met begerige en roofzuchtige mensen.

Er waren er, die zich hadden voorgesteld, dat in het huis van Lange Margriet het geld voor het opscheppen zou liggen.

Zij werden al heel erg teleurgesteld.

Men vond er echter niets, dan wat kleren en oude meubels.

„Dan heeft zij vast haar geld in kasten en kisten verborgen!” riep er een. „Vooruit, zoeken mensen!” Nu ging het er woest naar toe.

Geen meubelstuk bleef er heel.

Het kastje in de muur naast de bedstee, werd opengebroken en het geldkistje, dat daarin stond, stukgeslagen..... geen duit werd gevonden. Men zocht in de bedstee en onder de bedstee, maar alles tevergeefs.

Via de achterkamer, belandden de plundersaars de winkel. Daar ging men zich te buiten aan de tientallen dozen, die er stonden, doch zonder dat dit een cent opleverde.

De buitendeur werd opengedaan en toen kwam er nog meer volk naar binnen.

Het werd nu een ravage, zo verschrikkelijk, dat men er zich moeilijk een voorstelling van kon maken.

Om zich te wreken over het feit, dat er geen cent gevonden werd, scheurde men alles stuk wat men vond: kant, linten, mutsen, kragen enz. Sommigen maakten er grappen mee; een paar mannen liepen rond met een vrouwenmuts op het hoofd, anderen hadden zich met kant versierd.

En zo uitgemonterd verliet de menigte eindelijk het huis van Margriet de Deure, dat ze geheel ondersteboven hadden gehaald.

De gevluchte schout had in allerijl troepen uit Mechelen ontboden en afdelingen daarvan surveilleerden nu door de straten van Antwerpen. Ieder, die zich zonder verlof buiten zijn woning begaf, zou worden opgepakt, was er afgekondigd en zo was de nacht in Antwerpen rustig en de straten lagen daar doods en verlaten.

Het was een echte herfstnacht: donker en somber. Er ontlastte zich boven de stad een onweder, zoals dat in de herfst wel vaker gebeurt. Men zegt dan, dat dit het afscheid van de zomer is.

Dicht bij de markt zaten in een tamelijk groot huis, bij een smeulend houtvuur enkele mannen bijeen. Het waren allen gereformeerden, die met elkaar nog eens het verschrikkelijke bespraken, dat er die dag was gebeurd. Floor Berthem en Lubbert zaten er ook. Op een bank tegen de muur lag iemand met zijn gezicht voorover, die nu en dan allerakeligste geluiden uitstiet. Zijn lichaam was bijna geheel naakt en de verschrikkelijke brand-

wonden, die het lichaam vertoonde, waren de oorzaak van het gejammer van die man. Het was de ongelukkige Huig Selkert, die daar lag. Floor had hem wel van de brandstapel gered en naar dit huis gedragen, maar daar bleek het, dat de vlammen hem al vreselijk hadden toegetakeld. Zijn gehele lichaam, maar vooral zijn rug, was met diepe brandwonden bedekt. Zijn voeten waren er nog veel erger aan toe.

De bewoner van het huis, die tot de broeders behoorde, had het goedgevonden, dat men Huig bij hem binnen bracht. Men deed wat men kon, om zijn pijn te verlichten, doch het hielp niet veel. Hij was te zwaar gewond en na enkele uren van verschrikkelijk lijden, stierf Huig Selkert.

In een andere kamer lag Margriet de Deure languit op de grond. De wonden, die zij had opgelopen bij haar worsteling om het geld, waren niet zo erg en veroorzaakten haar niet veel pijn. Maar haar geweten liet haar niet met rust. Zij jammerde voortdurend erover, dat zij een grote zondares was en dat er voor haar geen vergeving meer mogelijk was.

De vrouwen, die bij haar waren, bemoedigden haar. Zij zeiden, dat geen enkele zondaar tevergeefs aan de Heere Jezus om vergeving bidt. Als hij het maar doet, met oprecht berouw in haar hart.

Ook Floor en Lubbert, die eens bij haar kwamen kijken, spraken net zo.

„Je moet niet aan de liefde van de Heere Jezus twijfelen, juffer,” zei Lubbert. „Al is je misdaad groot, de liefde van Jezus is eindeloos veel groter!”

„Dat bestaat niet!” riep Margriet. „Om het ellendige verradersloon te bemachtigen, heb ik een goed mens de dood ingejaagd. Denk jij, dat dit nog vergeven kan worden?”

Zo praatten zij een tijdlang met de ongelukkige vrouw, zonder dat men iets vorderde.

Tenslotte zei de man, in wiens huis zij zich bevonden: „Laten we met elkaar bidden voor deze ongelukkige vrouw.”

Allen knielden neer, doch nauwelijks waren de eerste woorden

van het gebed gesproken of Margriet vloog overeind en schreeuwde: „Houdt op! houdt op! Ieder woord, dat jullie bidden is als een vlam, die me verteert!”

Maar de vrienden gingen door met bidden. Toen begon de ongelukkige vrouw te gillen en te schreeuwen, alsof zij bezeten was. Zij drong door de kring der biddenden heen, wist de deur te openen en snelde de duisternis van de nacht in.

Men ging haar na, maar zij was verdwenen. Een paar dagen later vonden houthakkers haar in een bos. Zij wilden met haar praten, maar Margriet wilde niet naar hen luisteren en joeg hen weg. Zo bleef zij zwerven door bossen en velden. Nu en dan werd ze weer door iemand opgemerkt, die haar kende, maar eindelijk was er geen spoor meer van haar te vinden. In het begin van de winter, zo tegen het kerstfeest, werd zij eindelijk door een paar jongens aangetroffen aan de rand van een groot bos. Zij lag dood langs het pad.

Dit was het vreselijke einde van de oude kantverkoopster, die om wat ellendig geld verraad had gepleegd.

De weduwe van dominee Fabricius, die in de nacht van de overval een goede schuilplaats had gevonden, wilde weer naar Londen terug. Daar had zij vele vrienden. Men verschafte haar reisgeld en zo ging zij scheep naar Engeland.

Lubbert is zijn beide vrienden Fabricius en Herman van der Woude spoedig in de dood gevolgd. De wonden van de pijniging en de verschrikkingen van de brandstapel hadden hem te zwaar getroffen. Daarbij kwam nog het verdriet, dat hij had om wat juffer Margriet, die hij altijd trouw had gediend, had gedaan.

Floris Berthem, zijn vriend, zorgde voor de begrafenis van Lubbert.

INHOUD

	blz.
Aan de lezer	3
1. Margriet de Deure krijgt bezoek	5
2. Wie zou die vreemde toch zijn?	10
3. Het geld heeft Margriet te pakken	14
4. Nachtelijk bezoek	19
5. Een geheime samenkomst	22
6. „Juffer Margriet is bij ons! Daar staat ze!”	26
7. Een dief, die pech heeft	30
8. Om het verradersloon	39
9. De overval	46
10. In de gevangenis	50
11. Buiten de gevangenis	53
12. De zwarte dag	56
13. De vergelding	62